SAVAITINIS LAIKRAŠTIS
"KATALIKAS"
Eina kas Ketvergas Chicago, Ill.

Kaina metams:
Amerikoje....$2.00 Į Užsienį...$3.00
Prenumerata tur but iškalno užmokėta.

"Katalikas" spaustuvėje spaudinasi visokios knygos, konstitucijos ir tt. Darbas atliekamas labai puikiai, greitai ir pigiai. Užsirašydami "Kataliką," siųskit prenumeratą arba laiškus sekančiu antrašu:

JOHN M. TANANEVICZ
3244 So. Morgan St. CHICAGO, ILL.

KATALIKAS

THE LITHUANIAN WEEKLY
"KATALIKAS"
Published every Thursday at Chicago, Ill.
Subscription $2.00 per Year.

Advertising Rates on Application.
Book and Job printing in Lithuanian, Polish, English and all other modern Languages : : : :

All Communications must be addressed:
JOHN M. TANANEVICZ
3244 So. Morgan St. Chicago, Ill.

Savaitinis Laikraštis Pašvęstas Reikalams Lietuvių Katalikų Amerikoje.

No. 41 Chicago, Ill., 7 d. Spalinio (October) 1909 m. Metai XI

ENTERED AS SECOND-CLASS MATTER JAN. 25, 1899 AT THE POST OFFICE AT CHICAGO, ILL. UNDER ACT OF MARCH 3, 1899

Dr. Alexander M. Rackus
ANTIQUARIAN & NUMISMATIST
3051 W. 43rd St., Chicago

Politiškos Žinios.

Rusija.

Vidaus reikalų ministerijos sąmata.

Į Dumos kanceleriją paduota jau keletas ateinančių 1910 metų budžeto sąmatų. Įdomi vidaus ministerijos sąmata: jai skiriama 15.660.181 rub. (daugiau negu 1909m. 1.438.673 rub.); išlaidų sąmatai: 96.402.440 rub. (mažiau, negu šiemet 2.078.343 rub.

Iš tų išlaidų — 85.819.628 rublių, kaip sako apšarvoti; jų Duma negali svarstyti. Dumos apsvarstymui pasilieka tiktai 10.582.812 rub. Išlaidos politiškos ištremtųjų prievaizdoms užlaikyti padidinto 91.662 rub. Iš paaiškinamojo raštelio prie tų išlaidų pridėto matyti, kad politikos ištremtųjų dabar yra 22.568.

Aplamai išlaidos prižiurimiesiems siekia 2.173.492 rub., vadinasi 36.198 rub. daugiau negu pernai.

Vidaus dalykų ministeriui užlaikyti reikalaujama 26.000 rub. dviem jo pagelbininkam po 15.000 rub.

Iš aukštųjų valdininkų daugiausia skiriama Kaukazo vietininkui Voroncovui-Daškovui, viso labo -- 60.000 rub. Varšavos general-gubernatoriui 38.000 rub.; Suomijos gen. gubern. 30.000 rub.; Kijevo ir Vilniaus gen.-gubernatoriam skiriama po 24.000. rub.

Išlaidoms, kurių negalima skelbdinti, reikalaujama 3.351.174 rub., tiek pat, kaip pernai.

Policijos departamentui — 196.300 rub.

Išlaidų laikraščio "Rusija" palaikymui sąmatoje nepaminėta. Tuo tarpu "Priamurskoms Viedomost" skiriama pašalpos 3.500 rub.; "Vilenski Viestnik" — 6.000 rb.; "Kaukaz'ui" — 5.000 rub.

Revizijų reikalauja.

Laikraščiuose buvo paduota žinia, jog grafas Palėnas nebedarysiąs toliau Turkestano krašto revizijos. Priežastis buvo nurodyta ta, kad trukstą pinigų. Dabar laikraštis "Baku" rašo, kad Stolypinui esanti išsiunsta telegrama su užklausimu, ar bedarysią toliau reviziją, jaigu jos išlaidoms bus sudėta 200 tukstančių rublių; tuos pinigus sudėję privatiniai žmonės.

Kalinius paleidžia.

Kaip žinoma, Duma išleido tokį įstatymą, kad gerai užsilaikančius kalinius paleistų pirmiau, negu jie atsėdės paskirtąjį jiems laiką. Tą įstatymą pradėjo pildyti ir jau daug kame paleido kalinių. Dabar tuo įstatymu pasiremdami iš Peterburgo kalėjimo paliuosavo 112 žmonių; tarp jų 14 jurininkų, sėdėjusių kalėjime už ginkluotą maištą.

Žemiečių įstaigos.

Ministerių pirmininkas Stolypinas, kaip rašo "Rieč", buvo žadėjęs to krašto žemiečių įstaigų sumanymą įnešti Dumos sesijos pradžioje. Kaip praneša "Rieč" tas sumanymas pradėjęs painioties. Nors žemiečių įstaigų sumanymas skubinai baigiamas esąs tvarkyti, tečiau į Dumą šį rudenį nepakliusiąs. Stolypinas susizgribęs, jog įvedant taip svarbią vietinę reformą, negalima esą apsieiti, nepasiklausus nuomonės to krašto žmonių; dėlto tatjis nusprendęs įduoti tą sumanymą apsvarstyti vietinio ukio reikalų tarybai taippat, kaipo ir kiekvieną kitą vietinę reformą.

Vidaus reikalų ministeris, norėdamas butinai per ateinančiąją Dumos sesiją perleisti tą žemietijų sumanymą, šiemet, anksčiau, negu paprastai, sušaukiąs vietinio ukio reikalų komisijos posėdį. Į tos komisijos posėdžius, be nuolatinių jos narių, ministerijos atstovų ir pasiuntinių nuo miestų ir žemietijų, busią užkviesti dar ir atstovai abiejų rumų (Dumos ir V. Tarybos) "Lenkų rato".

Kartu su žemiečių įstaigų įvedimo sumanymu ta pati komisija svarstysianti ir Lenkijos miestų valdymos sumanymą.

Į Dumą tuodu abudu sumanymu tepakliusiančiu tiktai pasibaigus Kalėdų šventėms ir poilsiui.

Morokko.

Ispanijos karuomenė Morokke susilaukė liaurų vainiko, kadangi apveikus maurus. Tatai Madride viešpataująs neapsakomas džiaugsmas. Minios žmonių andai apsiautę karaliaus rumus ir pareikalavę karaliaus Alfonso pasirodymo. Jam ant balkono išėjus entuzijazmas buvo neišpasakytas. Užtaigi ir kalbama visur, jog karas turėsiąs pasibaigti, nes maurams nelieka nieko, kaip tik tylėti arba ispanams pasiduoti.

Ispanų Morokke staigus laimėjimas priklauso generolui Marina, kuris gudriai maurus apėjo ir jų paėmė puikiausią, ir ar tik ne vienatinę tos rųšies tvirtovę, kalną Guruga Maurai tuo tarpu į visas puses išblaškyti, bet vyriausioji jų koliumna nežinia kur pasidėjus.

Vienok Ispanijos presa nedaug džiaugiasi tuo kalnu, ty. tuom ispanų laimėjimu Morokke. Presa pasidalijus į dvi dali: viena anų jau iškalno apskaito, ką Ispanija turėtų pelnyti iš tos pergalės, antroji-gi visus tuos džiaugsmus vadina perankstyvais. Pav. "Heraldo" sako, idant Ispanijos diploma tai dabar reikalautų sau atlyginimo iš Morokko, bet priešingoji pusė tokius reikalavimus vadina tuščiais, kadangi apie kokiuos ten pergalėjimus negali but kalbos tolei, kolei Ispanijos karuomenė neapveiks nuožmiausių Morokkos genčių, kurioms priklauso: "Beni Buifrur", "Beni Side" ir "Beni Gari".

Ir kuomet andai Madride ir kituose miestuose džiaugtasi, kad ispanams pasisekė paimti kalnas Guruga, maurai ispanus ant to kalno atgal buvo užpuolę ir liejąsis kraujas latakais. Vienok nieko nepaveikę turėjo su dideliais nuostoliais traukties šalin. Už tai-gi, ar tasai Ispanijos nudžiugimas nebus perankstybas.

Tuo tarpu Ispanijoje liaudis senovišku budu spaudžiama. Katalonijoj viešpatauja kuoaštriausioji cenzura. Valstiečiai tenai buvo pradėję ginkluoties prieš dabartinę valdžią. Už tai-gi dabar karuomenės skyriai trankosi per kaimus ir kaimiečius su kančiais išginkluoja, areštuoja, velka kalėjiman. Žodžiu sakant labai barbariškai apsieina su savo žmonėmis. Kadangi visas kraštas neperstoja murmėjęs prieš valdžią, tatai teismas uždaryta ir pertraukta visokios egzekucijos, tas viskas atidėta lig Spalio galui, ty. artinantis Kalėdoms ims žmones teisti ir šaudyti. Privatiškos mokyklos vis dar uždarytos ir vargiai valdžia leis anas atidaryti.

Barcelonoj karo stovis nepanaikinta, vienok andai miešte mesta vėl bomba, kuri plyšdama sužeidžius daug žmonių. Cenzorius uždraudė tą žinią platinti.

Iš visko matyt, kad Ispanijoj bus nauja revoliucija.

Prancija.

Prancijos vyskupai tomis dienomis išleido tikintiems piemenišką laišką, kuriuomi kreipiasi į visus gimdytojus tų vaikų, kurie lanko viešas naujai įkurtas masoniškos valdžios mokyklas. Prancijos mokyklų padėjimas tame laiške perstatytas gana aiškiai, taip kaip jis dabartiniame laike randasi.

Maišytos mokyklos, ty. bernaičių su mergaitėmis drauge, pažemina visokias morališkasias papėdes; knygos ir mokslo vadovėliai lig tokiam laipsniui melagingi ir papiktinanti, kad vyskupai tiesiok buvo priversti uždrausti jų skaitymą.

Laiške išskaityta nekurios mokyklos, kuriosen gimdytojams draudžiama vaikus leisti mokyties, nes gimdytojai už nepaklusnumą gali ant savęs užsitraukti prakeikimą.

Aišku tatai, kad dabar tenai vėl pradės valdžia karą prieš Bažnyčią.

Laiškas išleistas paliepus pačiam popežiui.

Prancija apsidengus gėdimu. Nesenai Moulinse styrinis orlaivis "Republique" pakilęs oran plyšo ir netik pats orlaivis krisdamas susinaikino, bet podraug su juo pražuvo ir keturi aviatoriai, butent, kapitanas Marschal, poručninkas Phaure ir du paaficieru Reuxi ir Vincent.

Artimesnės smulkmenos to atsitikimo sekančiai skamba:

Styrininkas "Republique", valdomas kapitano Marchal, pakilo į padanges 7 val. ryte ir turėjo sustoti Nevre. 8¼ val orlaivis buvo pralėkęs 5 mylias nuo Moulins 600 metrų aukštumoj. Staiga žemai susirinkus visuomenė išgirdo smarkų trenksmą ir pamatė krintantį žemyn jau ne orlaivį, bet tik jo šmotus. Sulužęs orlaivis nukrito ant žemės ir čia pat rasta visi keliauninkai negyvi. Visi keturi ant vietos užsimušė.

"Republique" buvo naujausias su styru orlaivis Prancijoje.

Tasai atsitikimas visą Prancią apdengė gėdimu, kadangi prieš tai žuvo aviatorius Lafebre, o dabar kiti tėvynes karžygiai.

Kalbama, kad nulužęs šriubo šmotas ir sudraskęs orlaivio apvilkalą, paskui iš ten eidamas gazas užsidegęs ir iš to pasidaręs plyšimas.

Norima padaryti tautišką rinkliavą ir padirbdinti naują styrininką "Republique" tipo.

Italija.

Nesenai telegramai pranešė, kad caras šiemet neaplankysiąs Konstantinopolio ir Italijos, ir kaipo priežastį to visko pakišo carienės "nesveikumus". Vienok teisingoji priežastis randasi kur kitur. Italijos darbininkų sąjungos pranešusios savo valdžiai tai, kad jei caras drįstų tenai lankyties, jie tuojaus iššauksią gserališkąjį straiką. Ir tasai pasigrasinimas vienok savo padarė — kaip rašo socijalistų laikraštis "Avanti" — nes valdžia rezignavus priimti carą. Be to darbininkai išleidę sekantį manifestą į gyventojus:

"Piliečiai! Žmogus, kurio apsilankymo prieš kelius metus priimti nenorėjote, vėl skverbiasi laisvan kraštan su savo vizita ir nori subiauroti mųsų kraštą. Prieš tą jo atsilankymą, kaip ir seniau, privalote užprotestuoti, kadangi Mikalojus II šiandie daug daugiau vertas pasmerkimo nei pirmiau, nes dabar labiau apsidrabstęs savo liaudies kraujais. Rusijos konstitucija užsienių akyvaizdoj yra tik kaukė, su kurios pagalba pas kitas tautas ieškoma morališkojo ir materijališkojo parėmimo. Rusijos vidurinėje politikoje kadangi senoviškai viešpatauja neapribuotas absoliutizmas. Nesiduokite apgauti! Rusijos budelis atsidėjęs darbuojasi. Kartuvės nuolatos darbe, įžymesni piliečiai ištremiami Siberijon arba varomi katorgon, o iš liaudies iščiulpti pinigai suvartojami kovai su revoliucija. Tasai budelis ant Italijos žemės neikuomet negali atsistoti, nes jis nevertas buti jokiu Rusijos tautos atstovu, kurią be pasigailėjimo smaugia. Jisai betarpiškai atsako už padarytas tenai visokias skerdynes, nes viskas veikiama su jo žinia. Po jo letena visa Rusija stena, o laisvas žodis persekiojamas. Taigi ir neverta jam čionai lankyties".

Sakoma po tuo atsiliepimu pasirašę ir daug mokslininkų ir įžymenių vyrų.

Iš Viso Pasaulio.

Haagos mieste cholera jau išnykusi, bet už tai plačiai apsireiškusi aplinkiniuose kaimuose.

Stokholme straikas susilpnėjęs, bet laukiama vėl naujo išsiveržimo, kadangi ligšiol darbininkai su darbdaviais dar nesusitaikę kas link mokesties už darbą.

Rusijos laikraščiai valdiškai praneša, kad buvęs Persijos šachas Mohamed Ali, kuris dabar gyvena Rusijoj, aplaikysiąs aukštą vietą Rusijos armijoje. Despotas despotą myli ir bičiuoliuojasi.

Iš Manilos nesenai valdiškai pranešta, kad Jungtinių Valstybių muitų garlaivį "Sava" Moro piratai užpuolę ir visą įgulą išpiovę. Ligšiol vienok to visko dar tikrai nepatirta.

Soeule ir aplinkiniose Koreos sodybose platinasi cholera pasibaisėtinu budu. Kasdiena buva 500 susirgimų. Cholera smaugia tik vienus koreonus, kurie su savo kultura lygųs Rusijos mužikams.

Harbine (Mandžiurijoj) tarp Vokietijos konsuliato ir Rusijos administracijos užgimę nauji nesutikimai. Kuomet miesto valdyba nuo vokiečių pirklių už mokesčių nemokėjimą norėjo su prievarta atimti prekes, Vokietijos konsulis pirkliams prisakė ant savo namų išskleisti vokiškas veluvas ir tuo budu neprisileisti miesto valdybos. Vokietija statosi.

Šiomis dienomis Paryžiuje atsibus licitacija (viešas išpardavimas) užstatytų buvusio Morokko sultano Abdul Aziso gražnų 1907 metais. Už tas brangenybes jam paskolinta pinigai, bet dabar tasai "vainikuotis" nei pinigų nesugrąžina, nei net nuošimčių nemoka už paskolintą jam sumą. Taigi dabar atsibus licitacija, jei koks milijonierius dar prieš laiką neišpirks tų brangenybių.

Vokietijoj išsiliejus upė Saala. Aplinkui viskas su dumblu sumaišyta. Beveik visas miestas Jena mirksta vandenyj. Vanduo apsėmęs visus publiškus butus, gelžkeliais susinešimas pertraukta. Daug namų sugriauta, o kiti vostik laikosi. Aplink Erfurtą vanduo užplovęs daržus ir sunaikinęs daržoves. Nuostolių padaryta ant kelių milijonų markių. Šiemet žemės paviršus labai daug nukentėjęs nuo vandens užliejimų.

Provincijos Hu-Peh vice-karalius Vutšangu Pekine centrališkai valdžiai nesenai pranešė, kad tarp tos provincijos gyventojų verdanti smarki opozicija prieš užsienio kapitalus, butent 30 milijonų dolerių, kuriuos Kinijos valdžia skolina gelžkelio Hankau-Šeš-Tšuen tiesimui. Toji paskola kinus visai pažeminanti ir gyventojai valdžiai patarianti savo krašte tų reikalaujamų milijonų. Išmėtyta daug brošiurų su pakurstymais prieš valdžią.

Anglijos politikierių rateliuose viešpatauja karšta kova už budžetą. Valdiškoji partija stengiasi parlamente gauti savo pusėn didumą atstovų ir sulaikyti parlamentą nuo paleidimo, tuo tarpu opozicija pasirengus ant visko, by tik nepraleisti budžeto be pataisymų. Visa opozicija randasi viršesniame (lordų) bute. Karalius Edvardas asmeniškai rupinasi abi pusi sutaikinti, kadangi parlamento paleidimas butų tenai kaipi nenaturališkas.

Tokyo laikraštis "Asahi" andai padavė specijališką depešą iš Vašingtono, kuri skamba, kad Jungtinių Amerikos Valstybių valdžia uždėjus protestą prieš padarytą santarvę Japonijos su Kinija, pagal kurios tik viena Japonija turi teisę naudoties Mandžiurijoj požeminiais gamtos turtais. Mat ir Amerikai norisi tenai gauti dalis tų turtų. Viskas keistai išrodo. Juk Mandžiurijos savininkė yra Kinija, o ji su savo savastimi ką nori, tai ir veikia. Bei čia kitokia politika: jei pešasi, tai pešk. Akyva, ką ant to protesto atsakys japonai.

Anglijos sufragistės nesenai buvo užpuolusios su akmenimis važiuojantį premierą Asquith. Policija kelias sufragistes areštavo, o teismas, kaip visuomet, anas uždarė kalėjiman. Sufragistės kalėjime ėmė badauti. Kuomet jas ėmė versti prie valgio; jos išdaužė kalėjimo langus, sulaužė rakandus ir net su sargais susipešė. Tuokart kalėjimo valdyba anas apkaustė ir pradėjo penėti su prietaisais. Dėlei to visame Londone tarp moterų kilo trukšmas ir pasipylė prieš kalėjimo valdybą protestai už tas torturas. Kaip tas viskas pasibaigs, nežinia.

Po žinomam baisiam žemės drebėjimui iš Messina griuvėsių ligšiol išimta 2 milijonu dol. pinigais, 6 milijonai dol. vertės poperose ir vienas milijonas dol. vertės visokių blizgalų (gražnų) ir prie to visko niekas neatsišaukia. Be to, atrasta 100 depozitų skrynučių ir 4.000 užpečėtytų rišinėlių (pakelių), kuriuose esama brangenybių ant 4 milijonų dol. Toji milžiniškoji suma 13.000.000 neapima turtų sugriautų katedrų, bažnyčių ir bankų. Kadangi dabar labai sunku paveldėjus surasti, o pastariemsiems sunku pripa-rodyti, kad tai jiems turtai prigulėtų, Italijos išdas tuo daug pasipelnys.

Slaptingas persergėjimas.

Negirdėtą ir įdomią ištoriją aprašo angliškame laikraštyj "Review of Review" vienas anglas. Jisai norėjęs iš savo apgyvenamosios vietos Blackburn nukakti į Prestin ir palei savo namų duris kinkė veži-man arklį, kad staiga kas jam ant ausies sukuščėjo:

— Įsidėk kišeniun galą virvės!

— Apsidairė, bet aplinkui nebuvo nieko. Nusistebėjęs tuo atsitikimu pasakė apie tai savo pačiai, kuri jam atsakė juokuodama:

— Ir ką tas gali kenkti? Įsidėsi, kaip tau dvasios patarė, galą virvės kišeniun ir viskas bus pabaigta!

Vyras to pačios patarimo paklausė ir tuojau išvažiavo. Kuomet tamsią naktį grįžo namo, toli nuo gyvenančių žmonių laukuose sutruko plėškės ir jau butų negalėjęs toliau keliauti, jei su savimi nebutų turėjęs pasiimtos galo virvės. Viską pataisė ir leidosi tolimesnėn kelionėn.

Taigi slaptingas balsas tame atsitikime buvo labai geru daiktu.

Italijos laikraštis "Luce e ombra" paduoda iš "autobijografiškųjų atsiminimų" Florencijos drožėjo Dupre panašią pirmajai istorijai:

Dupre vieną sykį karietoje su pačia nuvažiavo iš Florencijos į Londą aplankyti savo sunkiai sergantį vaiką, kuris tenai buvo auklėjamas.

Kuomet grįšdamas važiavo šale prapulties, išgirdo staiga liepamąjį žodį:

— Sustokk!

Buvo tai šviesus rytmetis ir kelias prieš save galima buvo matyti, kaip ant delno; abudu vienok nieko aplinkui nematė. Dupre pastovėjęs norėjo važiuoti toliau, bet slaptingas balsas atkartojo dar du sykiu:

— Sustokk! Sustokk!

Artistas sulaikė karietą; kaip tik akim buvo galima aplinkui siekti, niekur nesimatė nei gyvos dvasios. Jo pati iš baimės ko neapalpo. Kad jai išparodyti, kad tas viskas yra tiktai vaidentuvės žaislu, Dupre norėjo tam persergėjimui pasipriešinti ir sudavė arkliui botagu.

Tuo pačiu laiku perspėjimas atkartota dar tris sykius, daug energiškiau, nei pirma, taip kad Dupre sulaikė arklį ir išlipo iš karietos.

Dabar tik pastebėjo, kad iš kairės pusės pirmutinis ratas, kuris stovėjo čiapat ant prapulties krašto, buvo suiręs ir jau nuo ašies smuko.

Abudu į artimiausią kaimą turėjo eiti pėsčiu. Karieta beabejonės butų nugarmėjus prapultin, jei Dupre laiku nebutų išlipęs iš karietos ir jei nebutų patėmijęs sugedusio pirmgalinio rato. Dabar tik taigi suprato, kokio išvengė pavojaus, klausydamas slaptingojo balso.

— Kas tai perskaitys, juoksis — baigia Dupre savo apsakymą — bet aš nesijuokiu, kadangi toji istorija lig paskutiniam žodžiui teisinga, o to paliepiančio balso garsas dar ir šiandie man ausyse skamba

Žinios iš Lietuvos.

VILNIUS.

Rugsėjo 14 dieną Vilniaus karo apygardos teismas nagrinės bylą kesinusiųjų pabėgti iš Ukmergės kalėjimo: Juozo Mikėno, Petro Nemajuškos, Vlad. Meškerevičiaus, Jono ir Adolpo Gutmanų, Benedikto Gavėnavičiaus, Jono Gintauto ir nuteistojo 8 niems metams katargon Igno Masio. Jie kaltinami netik, kad kesinosi pabėgti iš kalėjimo, bet užpuolę ant kalėjimo sargų Albino Bankauskio ir Juozo Vilčinskio, atėmę iš jų kardus ir sukapoję, per ką juodu ir mirė.

Rinkimai miesto dumon bus trečiadienį, Rugsėjo 9 d. nuo 10 val. ryto iki 8 val. vak. miesto salėje: rinks kortelėmis. Išrinkti reikia 77 duminikus ir ne mažiau, kaip 16 jiems pavaduotojų.

Rugpiučio 26 d. staiga susirgo visai kaip ir cholera, ir tuojau mirė, Moenkės odinės darbininkas Antanas Artuševskis; iš namų išėjęs visai sveikas, tik fabrikan atėjęs užkando dešros. Lavonas paimta ištirti — ar tai cholera buvusi, ar kas kita.

Skilviu vis daugiau ima Viluiuje sirgti, ir tai vis umai, ir labai skaudžiai.

Vilniaus mokymo apygardoje lig Sausio 1 dienos šių metų buvo 79 miesto mokyklos su 12.501 vaikų; vaikiukų jose mokėsi 12.465, o mergaičių — 36. Dauguma mokinių stačiatikiai, tiktai ketvirtoji dalis katalikai. Mokyklų užlaikymas apsiėjo 474.150 rub. Už mokymą užmokėta 96.511 rub. 83 kap.

Baigusis Odesos universiteto matematikos skyrių p. Z. Žemaitis, lietuvis, gavo matematikos mokytojo vietą Vilniaus Nezdiurovienės moterų gimnazijoje ir komercijos mokykloje.

Vilniaus mokslo apygardoje yra didelis trukumas miesto mokyklų mokytojų. Mokslo apygarda dabar rupinantįs, kaip padauginti tos rųšies mokytojų skaičių, kad jų užtektų visoms mokykloms. Apygarda norinti gauti iš švietimo ministerio leidimą atidengti kitais metais prie mokytojų instituto paralėlines klesas. Busią tat per pusę pigiau, negu steigiant naują institutą. Instituto užlaikymui išeina 38 tukstantįs rub. metams, o paralėlinių klesų užlaikymui užteksią 19.000 rub.

Egzaminai institute jau pasibaigė. Iš 87 norinčiųjų įstoti I kleson priimta 30 žmonių.

Rugpiučio 31 d. aplankė "Viltie" red. Bulgaras-mokslininkas Dorič. Dorič mokėsi Leipcigo universitete, klausė lekcijų didelio lietuvių kalbos žinovo Leskien'o, nuo kurio gerokai pramoko ir lietuvių kalbos. Už mokslo raštus Dorič gavo daktaro laipsnį. Norėdamas pažinti gyvą lietuvių kalbą, iš pačių lietuvių burnos ir pamatyti pačią Lietuvą, d-ras Dorič atvažiavo dabar jos aplankytų. Žada apvažiuoti žymesniąsias Vilniaus, Kauno, o gal ir Suvalkų gubernijų vietas.

Rugpiučio 28 d. pasibaigė pabėgusiųjų iš kalėjimo Birželio 14 d. byla. Vilniaus karo apskrities teismas kaltinamuosius: Pantovą (28 metų), Sidlavką (23 m.), Renkacišką (31 m.) ir Rozenbergą (28 metų) pripažino kaltais, kad norėjo pabėgti ir užmušė kalėjimo prižiūrėtojus. Teismas pasmerkė visus keturius pakarti. Movšovičių, trukstant prirodymų, išteisino. Renkaciško apgynėjas paduoda apeliacijos skundą.

Dėl Bezdanų stoties apiplėšimo Rugs. 9 d. bus karo teismas. Plėšikų, užmušusių keletą žmonių, bombomis ir ginklais išgąsdinusių lydinčius krasos vagoną kareivius ir išplėšusių apie pusę milijono rublių, buvo kelios dešimtįs, bet suimti nedaug tepasisekė. Kaltinamųjų yra 3: J. Fijalkovskis, Č. Svirskis ir Č. Zakrzevskis.

Pradinio apšvietimo mokyklų reikalams Vilniaus mokslo apygardoje skiriama 142.000 rub. iš tų 6 milijonų, skiriamųjų visai Rusijai. Tie pinigai skiriama steigimui ir užlaikymui mokyklų. Iš jų 94.656 rub. vienam tiktai užlaikymui. Bet tų pinigų visai dar neužtenka. Mokyklų reikia labai daug, ir tiktai penktąją dalį tegalima išpildyti.

Karo ministerijai įsakius, šiemet iš Vilniaus gubernijos reikia stoti karumenėn 13.671 jaunikaičiui, paims gi iš jų 6.552.

ŠVENČIONIŲS.

Mergaičių ir berniukų Švenčionių miesto mokyklų mokytojai buvo sutarę priversti žydus mokinius šeštadieniais rašyti raštiškus uždavinius lygiai su kitais mokiniais ne žydais. Žydai mokiniai, protestuodami prieš tokį mokyklos valdžios įsakymą, sustraikavę. Mokyklose esą 48 berniukai ir 43 mergaitės. Rugpiučio 21 dieną į mokyklą teatėję tiktai 2 berniuku ir 6 mokinės, kiti sutarę mokyklą boikotuoti ir ligšiol boikotuoją.

CHOLERA.

Choleros plėtimos mųsų krašte — nuo Rugpiučio 16 d. lig 22 dienos.

Vilniaus gubernijoje susirgo per tą laiką 27, mirė 7; o per paskutinę savaitę susirgo 11, mirė 4. Viso labo nuo choleros pradžios sus. 130, mirė 48.

Vitebsko gub. susirgo 361, mirė 126. Nuo choleros pradžios, vadinasi, nuo Birželio 16 d. susirgo 2.289, mirė 833.

Kauno gub. susirgo 8. Per paskutinę savaitę susirgo 1. Per choleros laiką susirgo 9, nei vienas nemirė (?).

Mogilevo gub. nuo Rugpiučio 16 lig 22 d. per paskutinę savaitę susirgo 251, mirė 10.

Per vis juo cholera platinasi Vitebsko gubernijoje. Truksta gydytojų ir ligonbučių. Žmonės miršta savo namuose, užkrėzdami kitus.

OBELIAI.
(Ežer. ap.).

Veselave, mažame rusų senatikių sodž., netoli nuo Obelių, Rugpiučio 25 ir 26 d. mirė nuo choleros du žmogu, abu rusų kilmės. Buvo dar sergančių, bet pagijo. Spėjama, kad cholera tapo atnešta čion iš Ežerėnų. Policija su gydytojais ir feldšeriais smarkiai darbuojasi, kad ta baisi liga neprasiplatintų.

Švobiškio vienasėdijoje pas ukininką Makutėną susibarė du bernu. Vienas, užpykęs ant kito, puolė prie jo su gelažgaliu; tasai gi, besigindamas basliu, užmušė pirmąjį. Sako, užmušėjui nieko nebusią, nes ginties nesą uždrausta. Nabaštikas dar jaunas vaikinas, buvo žmogus menkos doros, žinomas girtuoklis ir peštukas. Kokiuo kardu kariavo, nuo tokio ir galą gavo.

Obelis.

KYBARTAI.
(Suv. gub.).

Daugalaičių kaime, šale Kybartų Rugsėjo 8 d. n. k. suėmė Vin. Prapuolenį ir Al. Vabaliuką ir išsivežė į Vilkaviškio kalėjimą. Prieš du mėnesiu V. Prapuolenį kratė ir radę kažinkokių priešingų valdžiai poperų, o Vabaliuką nėra žinios, už ką suėmė. Žmonės sako, vis tai tebesitęsianti "Šviesos" istorija.

"Aušros" Dr. pirm.
Špakauskas.

PAKALNIAI.
(Ukm. ap.).

Pakalniai nuliudę. Rugpiučio 25 d., 12 valandą persiskyrė su šiuo pasauliu visų mylimas, per puššeštų mėtų pakalniečiams tarnavęs, daug truso ir vargo padėjęs a. a. kunigas Jurgis Kazlauskis. Sirgo nabaštikas 12 dienų plaučių uždegimu. Nors gydytojai dieną-naktį dabojo, bet neko negelbėjo. Giltinės buta stipresnės. Laidotuvės buvo iškilmingos. Susirinko minios žmonių ir 9 aplinkiniai kunigai. Palaidojo a. a. Jurgį ant šventoriaus, prie naujos, jo paties pastatytos, bažnyčios. Turtų didelių nabaštikas ne turėjo, o ir tuos pačius buvo išdalijęs žmonėms; susirgęs, vos porą šimtų prie savęs teturėjo. Matyti, a. a. kunigui Jurgiui labai rupėjo ir visuomenės reikalai. Mirdamas "Vilčiai" paliko 100 rub., Šv. Kazim. draugijai 200 rub., bažnyčioms, prie kurių gyveno, po 100 rub.

Lai duoda jam Visagalis amžinąją ramybę!

PANEVĖŽYS.

Prie naujos gatvės gyvena moteriškė Sidorskienė, kuri važinėja po kaimus, kaipo padegėlė ir pavargėlė. Laikosi ir arklį. Ką susikalėdoja, ketvirtadieniais ir pirmadieniais ant rinkos parduoda; gerai verčiasi, turtinga.

Nuo tokių "pavargėlių" reiktų durįs užstumti, nes juos šelpdami, nesušelpsime tikrų pavargėlių.

Mųsų vargonininkas A. Marijošius mokina vaikų chorą. Labai malonu butų sulaukti Panevėžyje tokio choro.

Nevėžio Mylėtojas.

PANEVĖŽYS.

Rugpiučio 27 dieną, pavakary, važiavo žydas iš Panevėžio į tartoka (lentpiuvį), kuris yra nuo Panevėžio užu 12 viorstų — miške, palei gelžkelį. Važiuodamas per mišką, sutiko 3 plėšikus (žydas pripažįsta juos gudais), kurie, užpuolė jį, surišo rankas ir kojas, kad neatsikeltų ir atėmė 500 rublių, kuriuos vežė į lentpiuvį darbininkams mokėti, nuėjo savais keliais. Ant rytojaus žmonės atrado žydą miške vos gyvą; paliuosavo, paskui davė žinią policijai; ji atvažiavus surašė protokolą, bet plėšikų dar nesusekė.

Keistas.

PAJUOSTIS.
(Pan. ap.).

Šiemet p. Meistavičiaus daug nugaišo gyvulių, ypač karvių, kuriuos, vienus atvežė į mišką užkasė, o kitus taip paliko, gal dėl šunų... Viena nugaišusi karvė, jau 2 savaiti kaip šuto miške netoli nuo kelio ir apylinkės gyventojai nebegalėjo tverti nuo baisios smarvės! Bet ant laimės važiavo urėdninkas, kuriam kažkas ir prenešė apie tai. Urėdninkas tuojau sustatė protokolą ir karvė buvo užkasta.

Keistas.

MAŽEIKIAI.
(Šiaulių ap.).

Tarp Mažeikių ir Tirkšlių per Ventos upę nesenai pastatytas puikus tiltas. Labai nustebino ir užgavo mane iš abiejų galų tilto ant lentelių padėtas parašas: "Vazuti per tiltu zinsnyu". Stebėties reikia, kaip jis lig šiol kenčiama.

L. Žolynėlis.

PILVIŠKIAI.
(Suv. gub.).

Žydų namai muriniai, dviem gyvenimais. Dvi gražios jų šventyklos. Bažnyčia medinė, kalkiai nuo sienų nutrupėję, ankšta, sena. Niekur tokios menkos nėra: net ir Dzukuose, kur laukai menkesni ir žmonės bėdnesni, bažnyčios murinės.

Apšvietimo dalykai stovi gerai. Yra kelios draugijos. Geriausia sekasi "Žiburiui", jau nebemaža žmonių gerybei padariusiam. Jis jau 3 vakarus sutaisė. Laikraščiai kuone visi čia ateina.

J. Berželis.

TELŠIAI.

Žydų miestelis. Ne žydai ir ne rusai visi sulenkėję. Gyvybės jokios. Žemaičių krašto vidurys, apskričio miestas, o negalima niekur gauti jokio lietuvių laikraščio! Nesitikėjau... Buvau visucse knygynuose ir vartotojų draugijos sankrovoje. Pas vieną žydą radau du tris lietuviškus atvirlaiškius, Stikliaus "Juokų mašelį" pernykščių metų "Lietuvos namų draugą", "Salamoną", keletą kalendorių ir dar keletą žemiausios vertės knygpalaikių. Pas zakristijoną taippat vos keletas knygų. Paklausiau, kodėl nelaiko lietuvių laikraščių? Neperką, atsakė. Bevaikščiodamas už miesto, sutikau keletą ukininkų. Klausiu, ar skaito "gazetas". Atsakė greitai ir griežtai: — Nevalna, policija užgina... Matai po gazetas rašo visokius buntus... — Paaiškinęs, jog dabar jau galima lietuvių laikraščiai skaityti, paklausiau, nejaugi kunigai jiems to neaiškina, jokių knygelių nei laikraščių nedalija. — Ir jiems nevalna: nei minėti nemini. — Na, sakau: o pas mus visi kunigai, mokytojai, daktarai ir kiti mokyti žmonės ragina skaityti lietuvių laikraščius. — Nebent pas jus nėra policijos, atsakė. — O pas mus urėdninkai, stražninkai, pristavai tuoj areštuotų...

Ikišiol nebuvau girdėjęs, kad mųsų tėvynėje gali dar atsirasti toks užkampis, kur dar nežinotų apie lietuvių spaudos sugrąžinimą. Rodės ta žinia, elektros kibirkštelės greitumu aplėkė visą Lietuvą, uždegė kiekvieno širdį, ne vieną tautiškai apmirusį pažadino. O čia arti pavieto miesto tokių atradau. Liudna ir tiesiok neįtikėtina, kad pats nebučiau ištyręs.

Kaip apie spaudą, taip apie tautystę, politiką ir kitus panašius dalykus jokio supratimo. Kalbėjaus ir apie įsteigimą Telšiuose gimnazijos. — Reiks ir mums prisidėti, nes klebonas per pamokslą sakė reikią visiems dėties: busianti tokia učiliščia, kad paskui galėsią kunigų rubais apsivilkti — sakė daugumas. Iš to matome, kad paraginti žmonelės klauso. Jei kunigai ragintų laikraščius skaityti, gal ir skaitytų. Bet gi vieną ukininką radau, kurs skaito "Viltį, "Šaltinį" ir "Lietuvos Ukininką".

Apskritai, Telšių parapijai stinga apšvietimo ir susipratimo. Tai matome ir iš jų ukininkavimo. Nors gyvena daugiausia vienasėdžiais, ukis nepakilęs.

Vartotojų sankrovai neužvydėtinai tepasiseką. Gyvuojanti, tik klebono palaikoma: esąs gerokai pinigais prisidėjęs. Telšiškiai žydai, pasergėjau, nemėgsta tos sankrovos. Ieškodamas jos, pasiklausiau vieno žydo, kur ji yra. Žydas rusčiai atsakė: — O velnias ją žino...

L. Žolynėlis.

ŠIAULIAI.

Kįlant tautiniam lietuvių darbininkų susipratimui, tarp jų ir "lenkų" kįla ginčai, katra kalba reikia kalbėti, katra gražesnė ir geresnė. Mųsų nutautėliai į padanges kelia lenkų kalbą, niekindami ir žemindami lietuvišką, kaipo neva "prastą, mužikišką". Kogano cukrainių fabrike jie paleido šiokius plepalus. Lenkų kalba poniška ir šventa, kaip ir lotinų kalba. Todėl popežius ir daugybė kardinolų leidė lenkiškai laikyti mišias ir kitas pamaldas, ligšiol lotiniškai laikomas. Lietuviškai to daryti neleisią, nes tai esą negražu. Ir lenkiškai Lietuvoje mišias laikyti neleisią, kad lietuviai negirdėtų; tik Lenkijoje ir t.t. Girdėta jų apie marijavitus, tik nedaug. Čia pasisukę gal turėtų šaltininkų tarp mųsų nutautėlių.

L. Žolynėlis.

TARAGĖ.
(Raseinių ap.).

Įėjus į Tauragės vartotojų draugijos sankrovos namus, malonu širdyje pasidaro. Tokių namų tur buti nei viena Kauno gubernijos draugija dar neturi. Tie namai, kuriais džiaugiasi ir draugijos priešininkai, skiriasi nuo paprastų sankrovų butų tuo, kad jie siekia gatvę tik savo galu, per kurį yra įėjimas į pačią sankrovą, ilgumo apie 15 sieksnių. Išveizdi šiaip. Viename namų pakraštyje už bufeto palei aklįją sieną yra įvairių prekių skyriai, o antru pakraščiu yra liuosas pirkėjams takas apie pusantro sieksnio platumo. Apšviečia sankrovą langai iš viršaus ir galo nuo gatvės ir iš šono, kuriuo pirkėjai vaikščioja. Akloji siena yra daug aukštesnė už languotąjį. Stogas pašlėtas.

Tauragės sankrovos namuose yra išvengta didelė sankrovų yda, kur prekių skyriai esti atskiruose kambariuose, nes tuomet ir priežiura pardavinėtojų ir kasierių yra apsunkinta, o ir pirkėjas, atėjęs pirktų kokios nors prekės (tavoro), nebenupirks kitų (tavorų) neregėdamas jų.

Vartotojų draugijoms, statančioms sau namus, verta butų prisižiurėti šiems, kaipo pavyzdingiems savo padėjimu, padalijimu ir medžiaga, iš kurios padirbti.

P. Juška.
"V."

Dievo mokslas.

Migloje ištolo sunku pažinti žmogų; nežinai ar tai žmogus, ar tai koks stulpas; priėjęs kiek artyn matai, jog tai žmogus; bet vis dar neaišku, kas jis toks; visai tik prisiartinęs, pažįsti jį. Taippat lygiai esti ir su Dievo mokslo pažinimu. Mųsų akis užtemdo didi migla nuolatinių mųsų kasdieninio gyvenimo neteisybių; reikia gerai įtempti akis, idant toje migloje aiškiai pažintumėm Dievo mokslą. Viena ir ta pati tiesa ištolo ir iš arti ne vienaip gali išrodyti. Išganytojas aiškiai žinojo tikrą Dievo mokslo tiesą ir ją į pat akis rodė žmonėms; rašte-gi mokytojai ir pariziejai matė tą tiesą ištolo ir manė, jog Kristus skelbia svietui netikrą tiesą, bet ką kitą. Jie prikaišiodavo Išganytojui, buk Jis Moizės Įstatymą naikinąs ir pranašų mokslą griaunąs. Išganytojas jiems sakė: "Ne mislykite, jog atėjau išrišti Įstatymą, arba pranašus; neatėjau išrišti, bet išpildyti" (šv. Mat. V. 17).

Kraštuose, kur auksas kasama, aukso smiltįs eilėmis eina giliai į žemę taip, jog kuo giliaus kasi, tuo vis daugiaus aukso atsiranda. Kitaip išeina tenai, kur kuisama tik paviršiui ir visą tą darbą atliekama vos pirštus prikišant. Taip nelyginant apsiėjo su Dievo mokslu rašto mokytojai ir pariziejai, ieškodami sau Dievo tiesos Moizės Įstatyme ir pranašų moksle. Jie tai paviršiais, apgraibomis pasiskaitę, pasimokino ir manė, visą Dievo mokslą gerai pažinę. Išganytojas jiems ne kartą sakė, jog jie klysta; jog reikia mokslas siekti giliaus ir rupestingiaus jis tyrinėti! Nakčia ant dangaus skliautų išsykio nesimato daug žvaigždžių. Bet, ilgiaus į dangų žiurint, vis daugiaus žvaigždžių atsiranda, tarytum, jos iš tamsos išeina ir jųjų skaičius vis didinasi ir didinasi... Tatai, visas tas žvaigždeles, visus tuos Dievo mokslo žiburius Išganytojas atėjo nurodyti silpnaakiems žmonėms. Kristus atėjo neišrišti ir neatmesti tų tiesų, kurias Dievas apskelbė per Moizę ir pranašus, bet atėjo visiems aiškiai nurodyti visa tų tiesų neapsakomą grožę ir didybę; atėjo Jis atverti prieš svietą visą Dievo mokslo pilnybę lig paskutiniai jo žvaigždelei. Dievo mokslo naikinti negalima. Jisai amžinas. Pasaulis gal išnykti, bet Dievo mokslo tiesa pasiliks nepakrutinama. "Kas išriš (peržengs) mažiausią prisakymą ir taip žmones mokins, tas teismo dienoje bus tarp mažiausiųjų paskaitytas, o kas darys (užlaikys prisakymus) ir mokins kitus, tas didžiu vadinsis dangaus karalystėje." (šv. Mat. V. 19).

Negalima užsiganėdinti paviršutiniu Dievo mokslo pažinimu. Rašte — mokytojai ir pariziejai Dievo mokslo tiesas mažai tepažino. Tokio pažinimo žmonėms neužtenka, idant tikrai krikščioniškai pagal Dievo valios gyventų. Reikia stengties giliaus ir pilniaus suprasti Dievo mokslą. "Jai jųsų teisybė (tos teisybės pažinimas) nebus didesnė už rašte — mokytojų ir pariziejų teisybę", — sako Išganytojas savo mokytiniams, — tai jųs neįeisite į dangaus karalystę". — Nurodymui, jog pariziejai Dievo mokslą tikrai paviršutiniai težinojo ir menkai jį aiškino kitiems, Kristus lygina jų mokslą su tikru Dievo mokslu, kurį Patsai skelbė. "Girdėjote (skaitant sinagogoje) — sako Išganytojas, — jog yra pasakyta seniemsiems: — neužmušk; kas gi užmuš, kaltas bus teismo. Aš-gi sakau jums, jog kiekvienas užsirustinąs ant savo brolio kaltas bus teismo! Kas-gi pasakytų savo broliui — raka, — kaltas bus susirinkimo, (kurs nuteis)! Kas-gi pasakytų — bepročiau, — kaltas bus Geenos ugnies. (šv. Mat. V, 22.).

Čia Kristaus pažymėtas trejopas prieš Dievo mokslą nusidėjimas, ir už tą tam tikra trejopa bausmė: iš pradžios — mažesnė, potam — didesnė, ir ant galo — labai aštri!

Pirmiausia nusideda "kiekvienas užsirustinąs ant savo brolio". — Jis peržengia Dievo mokslą ir paliečia savo artimo asmenį; nusideda, jei be jokios artimo kalčios, neteisingai tą artimą pažemina, kad ir vientik savo mintyse. Jei kas vienomis mislimis savo artimą kaltintų, dergtų, pyktų, už save žemiau statytų, tai toksai už artimo pasudijimus kaltas yra teismo; paniekindamas kitą patsai save niekini, ir tuomi patsai save teisi!

Jaigu tą savo artimo paniekinimą kas viešai parodytų, apšaukdamas jį prieš kitus žodžiu — raka — tai toksai viešai pats save paniekina, nusideda ir toksai kaltas yra susirinkimo, idant jį viešai tenai niekintų ir draustų! Žodis — raka — tai senobinis syriškas žodis kitą kartą vartojamas dėl kieno nors paniekinimo, pasityčiojimo; jam maž daug lygus mųsų žodis "pusgalvis" — "kvaišas"... Taigi, kas negerbtų savo artimo, o pasityčiodamas kitų akyse, viešai jį pavadintų "pusgalviu" ar kaip kitaip, toksai ir kitą įžeidžia ir pats save pažemina, ir kaltas viešo teismo, — susirinkime!...

"Kas-gi pasakytų savo broliui — bepročiau, — kaltas bus Geenos ugnies"...

Geena, apart pragaro, vadindavo žydai vieną Jeruzalės apylinkėje kluoną, kuriame stabmeldystės laikuose žydai degindavo gyvus vaikus dievaičiui Molochui. Viskam kitaip virtus — tas dievaitis išnyko, bet atmintis jo aukų baisenybių Geenos kluone pas žydus užsiliko, o į tą kluoną paskiaus suveždavo iš miesto visokius mėšlus ir šiukšles. Nuolat čia kurianama buvo ugnis ir deginamos tos visos šiukšlės, kad jos oro neužkrėstų. Dėl nuolatinio ugnies kurenimo kluonas pradėjo vadinties ugnies geena!

Taigi sulyg tuo toksai yra anų Kristaus žodžių mokslas: Jei kas savo artimą įžeidžia, niekinamas jį prieš visus, vadindamas jį bepročiu, — per tatai lygindamas su gyvuliais, tai toks save pažemina, save su gyvuliais lygina, save paskaito žmonijos išgamo, šiukšle, kuriai vieta ne žmonių tarpe, bet aname kluone ugnies geenoje!

Taip, tatai, Išganytojas aiškindamas Dievo mokslą "neužmušk" — įsako rupinties nevien tiktai žmogaus kunu, bet dar labiaus jo dušia; Jis liepia gerbti dvasišką žmogaus didybę, Jis reikalauja žmogaus tikrą vertę *godoti*. Žmogus žmogui — tai nepaliečiamoji šventenybė! Žmogus tai gyvas Dievo paveikslas, tai gyvas Dievo rumas: "Nežinote, jog esate Dievo bažnyčia, ir Dievo Dvasia gyvena jumyse". (I. Kor. III. 16).

Lankydami ciesoriaus rumus, žiurėdami tenai į visokias brangenybes, vaikščiojame, tarsi, žemės nesiekdami, su didžiausiu atsargumu! Viso ko saugojamės, drebame, kad ko neužgauti, nenumesti, nesulaužyti! Gyvendami gi žmonių tarpe, susieidami su savo artimais, net artimiausias, męs nieko nesisaugojame: kits kitą daužome, lojojame, spardome visus, kas tik mums kliuna, o ypač už save mažesnius!... Liudna!... Broliai, pilnai nesuprantame Dievo mokslo! Jo žodžius kasdiena ištariame, kitus jų mokiname, bet ką tie žodžiai tikrai reiškia, patįs neišmanome! Tamsi migla yra užkritusi ant mųsų akių! Tamsoje toli nukrypome ir vis krypstame nuo Dievo teisybės: jau nebeužmatome jos aiškiai! Reikia tat bėgti iš po tos miglos; reikia tamsybės nusikratyti ir eiti artyn prie tikrojo Dievo mokslo.

Iš Lietuviškų Dirvų.

Union City, Conn.

Rugsėjo 17 dieną lietuvaitė pijanitė Zofija Kreičmoniutė, su Juozu Pečiuliu (lietuviu) iš Waterbury, Conn. sušaudė ir supiaustė lietuvį Bronių Kulvinską.

Dalykas tame: Antanas ir Bronius Kulvinskai laiko karčiamą Union Cityj, jiedu-du laikėsi pas Kreičmonus. Ketverge 16 dieną Rugsėjo Bronius parodė Kreičmaniutėms apie $800 pinigų. Zofija tą pačią dieną po piet išsivadino Bronių į girią pasivaikščioti, vienok neilgai vaikščiojus sugrįžo abudu namo ir nieko blogo neatsitiko. Ant rytojaus 17 d. po piet, Zofija vėl išsivadino Bronių pasivaikščioti. Nuėjus juodviem į girią (du šimtu pėdų atstui nuo gelžkelio senosios stoties link Waterbury'o), susisėdo ant pievutės. Besikalbant Bronius pasviro ant alkunės lyg sutingęs. Zofija užklausė: "Gal nori miego, kad pasvirai? Gali užsnust, aš savo skepetaite tau veidą uždengsiu, kad musės neprieitų".

Toliau ji kalbėjo: "Aš padabosiu, kad tau nieko blogo neatsitiktų. Bet aš dar nueisiu ant kelio apsidairyti, kad čia kas mųs neužtiktų". Išėjus ant kelio išsiėmė Broniui nematant revolverį, sugrįžo prie jo ir pasakius: "Tu daugiau meilės tarp poros neardysi!" — ir keturius šuvius paleido į jį.

Bronius iš karščio atsistojo dar, bet vėl krito, nes buvo strėnkaulis nukirstas.

Zofija savo kruviną darbą atlikus, metė pas savo auką revolverį ir pasakė: "Dabar einu save nusižudyti". Bronius tulą laiką gulėjo apsilpęs, vienok vėliau atsipeikėjo ir parašęs laiškelį, kas jį nušovė, įdėjo į kišenių. Laiškelis taip prastai parašytas, kad vos galima perskaityti, nes iš silpnumo negalėjo aiškiau parašyti. Bronius liko girioj merdėt. Zofija parėjo namon ir... ramu.

Pavakaryj Zofija pasivadinus Deltuvų mergaitę 11 metų ir pasiėmus lazdą nuėjo pažiurėti savo aukos. Arčiau priėjus toji mergaitė išgirdo balsą: "Antanai, Antanai!" Zofija atsakė: "Here is not Anthony, but Zofie" ir priėjus lazda pabadė; ta mergaitė bijojosi artyn prieiti, tik vadino Zofiją eiti šalin. Mergaitė klausė, kas ten per žmogus guli, Zofija atsakė, kad ten koks bomas guli ir grasino mergaitei, kad niekam nesakytų, nes, esą, paskui mudvi paims į "džėlą". Paėjus dar galą, vėl Zofija prikalbinėjo mergaitei, kad niekam nesakytų, nes, sako: "aš tave užmušiu" — ir išsitraukė iš už petnešos britvą. Mergaitė niekam nesakė, ką matė, ligi rytojaus po piet. Tą vakarą Antanas, nesulaukdamas Broniaus pareinant su raktais (nes Bronius raktus nuo karčemos turėjo), parėjo namo pasiimti revolverį, nes manė, kad reikės karčemoj gulėti per naktį, nes neturi raktų karčemą užrakyti, bet revolverio namie nerado, todėl manė, kad Bronius kur išeidamas ir revolverį pasiėmė (vėliau pasirodė, kad Zofija su tuo pačiu revolveriu Bronių šaudė).

Antanas nesulaukęs Broniaus lig rytui sugrįžtant, parėjęs iš karčemos namo pusryčių, bėdavojo, kas galėjo su Bronium atsitikti. Mergos atsakė, kad Bronius išvakaro sakęs eisiąs ant stoties. Antanas klausė: "Kur Zofija?" "Išėjo į bažnyčią", atsakė motina.

Zofija-gi tą rytą, 5 val., atsikėlus vėl nuėjo pažiurėti savo aukos ir, dar radus gyvą, vėl kelis šuvius paleido ir su grįžus miestan pasiskolino nuo tulos moteriškės 5 dol., nusisamdė vežimą su vienu arkliu ir atvažiavo į Waterbury pas Juozą Pečiulį. Abudu išvažiavo. Važiuodami pakeliui dar nusipirko revolverį ir nutraukė tiesiok pas Zofijos auką. Ištolo nepatėmijo pas auką gyvybės ženklo. Pečiulis paleido akmenį ir, patėmijęs, kad dar gyvas, Pečiulis paleido dar du šuviu iš naujo revolverio. Potam Zofija priėjo prie aukos, prisilenkė apžiurėti, ar dar gyvas. Patėmijus, kad gyvas, traukė britva skersai gerklę ir nuo vienos ausies ligi kitai perpiovė (bet gerklės vis dar neperpiovė). Ir abudu kas sau atsiskyrė palikę auką.

Iš eilės trečiasis ir paskutinis tragedijos punktas atsibuvo subatos ryte apie 8 val. Apie 2 val. po pietų (tą pačią dieną) du vaiku vaikščiodamu po girią užtiko Bronių kraujuose paplukusį, vienok dar gyvą, nes jis pamatęs vaikus prašė vandens, bet vaikai nusigandę nubėgo į artimiausią grinčią ir pasakė, ką netoli girioj matę. Gyventojas paėmęs viedruką su vandeniu nuėjo pas nelaimingąjį, kuris, sako, kone visą viedruką vandens išgėrė. Tas žmogus davė žinią policijai, kuri nelaimingąjį nugabeno ligonbutin dar gyvą. Su nelaimingu ju kartu ambulanse važiavo ir jo brolis Antanas.

Vežant nieko nekalbėjo, sako Antanas, bet ligonbutyj, daktarams atgaivinus, gražiai šnekėjo ligi 8 val. vakare ir išpasakojo viską apie savo atsitikimą. Tokiu budu policija suspėjo suimti Sofiją ir Pečiulį ir pristatyti į ligonbutį prieš nelaimingąjį Bronių, kuris prieš policiją pripažino, kad jiedu jį užmušę. Sulaukus ligi 8 val. 45 minučių persiskyrė su kančiom ir su šiuo pasauliu.

Kas su Bronium atsitiko, tai viskas parašytas iš jo paties papasakojimo ligonbutyje broliui Antanui. Kitos žinios surinktos nuo ten artimiausių ir geriausiai žinančių žmonių.

Dar reikia pridurti, kad tas nelaimingasis kankinosi didžiausiuose sopuliuose 24 valandas. Jis taip buvo ištroškęs, kad žolę aplink save pešęs ir siulpęs. Vietoj pagalbos tik sulaukęs kelis kartus savo budelius, kurie kas kartas vis vaišino naujomis kulkomis ir pagaliau britva. Kuomet pamatęs ateinant, kad pribaigti, jis vis meldęs, kad nors daugiau nedarytų nieko, vienok budelių širdis nesusiminkštino, o ginties neturėjo pajėgų.

Toji tragedija, menama, greičiausia atsitiko dėl pinigų.

Laidotuvės atsibuvo 20 dieną Rugsėjo, 3 val. po pietų su Lietuvos Sunų draugystės kapelija, nes velionis ilgą laiką prigulėjo prie viršminėtos kapelijos.

Velionis buvo doras vaikinas, švariai visada užsilaikė ir negirdėt, kad butų ką nuskriaudęs, vienok prie kokių prakilnesnių dalykų ir neprisidėjo.

(Iš "Keleivio".)

Forest City, Pa.

37tame "Kataliko" numeryj iš mųs miesto J. K. teisinasi ir duoda man papeikimą už korespondenciją, tilpusią 35 num. "K-ko".

Veltui tasai I. K. rašinėjimas, kadangi juo negalima užslėpti teisybės nors tas ir daroma Šv. Kazimiero dr. vardu.

J. K. sako, kad kun. Pankauskas raginęs užsirašyti "Draugą", bet anaiptol nepeikęs kitų laikraščių. Regis J. K. negirdėjo, kaip buvo įnešta klausimas dr-stės susirinkime apie priėmimą "Kataliko" už organą. Ant to klausimo kun. Pankauskas atsakė: "Ligšiol "Katalikas" buvo geras, o dabar gali but ir negeras." Žinoma, kitaip nepeikė, bet pakako jau ir to, kad dr-stės sąnarius patraukti savo pusėn. Be to ir mano nebuvo rašyta, kad kun. P. butų peikęs laikraščius.

O kas link to, kad butų geru daiktu priversti visus kampininkus (burdingierus), idant jie prigulėtų prie draugysčių, mano nuomone geriau įvesti sustiprintą apsaugą šiame krašte, tuokart tai gi tikrai jau žinotumėm, kad gyvename nelaisvėje.

Dar turiu pridurti, kad J. K. daug iškrypo iš teisybės kelio, tvirtindamas, kad nelaimingojo įkritusio "šaftan" palaidojimui Šv. Kazimiero dr. sąnariai sumetę po 50c. ir tomis lėšomis palaidota. Rugsėjo 9 d. A. Mališauskas pas kurį velionis buvo ant kampo, vaikščiojo su savo draugu ir rinko aukas mainose, o Rugsėjo 10 d. rinko aukas išmokant darbininkams algas prie kontoro. Pats A. Mališauskas sakė: Šv. Kazimiero dr. sąnariai sumetė tik 20 dol., o kiti pinigai sukolektuota. Mat nelaimingasis nebuvo dr-stės pilnu sąnariu.

K. V.

Pulaski, Wis.

Šiame mietelyj randasi lenkiškas Šv. Bonaventuro vienuolynas ir kolegija po užžiura vietinių tėvų pranciškonų. Kolegijoj mokinasi auklėtiniai, kurie parengiama dvasiškan luoman. Pabaigus kolegijinį kursą mokiniai priima ma novicijatan, o paskui mokinasi filozofijos ir teoliogijos. Pastaruosius mokslus mykyties novicijatai buvo siunčiami į Lenkiją, bet dabar jau į Green Bay, Wis., netoli nuo čia. Tenai pabaigus mokslus jie įšventinami į kunigus — misijonorius.

Tarp auklėtinių yra ir lietuvių, taippat esama ir brolių vienuolių.

Pulaski yra lenkų nausiedija, bet tos nausiedijos ir vienuolyno įkurėju yra lietuvis brolis— vienuolis Augustinas Zeitz. Toji vieta turėtų but žinoma visiems lietuviams inteligentams, kadangi pas brolį Zeitz tegalima surinkti daug medžiagos.

Dėkojant p. Tamoliunui Rugsėjo 26 d. buvo parengta susirinkimas su prakalbomis. Kalbėjo p. Aug. Brylskis ir p. A. Tamoliunas apie lietuviškojo ratelio įkurymą. Kalbos priimta rankų plojimais. Visiems sutinkant įkurta ratelis vardu Adomo Mickevičiaus Vyriausybė tuo tarpu išrinkta tik iš 3 asmenų, butent: pirmininku p. A. Brylskis, jo padėjėju p. Kl. Glovienko ir raštininku p. A. Tamoliunas. Ratelio sąnariai lavinsis prakalbose, deklemacijose ir teatrų perstatymuose. Nusitikima, kad ratelis augs ir stiprės.

Lai gyvuoja lietuviškoji dvasia ir naujai įkurtas ratelis!

A. Tamas.

Rochester, N. Y.

"Kataliko" 39 numeryj tilpus iš šito miesto korespondencija, kurioje rašoma apie parapijos reikalus. Nevisai galima sutikti su korespondento tvirtinimais. Pav. tenai sakoma, kad už bažnyčios liotus jau išmokėta visos skolos. Toksai tvirtinimas yra grynas melas. Turiu pasakyti, kad už liotus (žemę) reikia dar užmokėti 600 dolerių. Gana aišku tas, kad jei už žemę viskas butų išmokėta, tuokart ir bažnyčia jau butų statoma. (Kam čia ginčyties už tuščią maišą per laikraštį. Vienas sako išmokėta, antras — ne. Ir nežinia kam dabar tikėti. Geriaus prašoma visuomenei pranešti apie tenaitinius visuomeniškuosius reikalus. R.)

Antras Parapijonas.

Darbininkų Reikalai.

Žadama straikuoti. Iš Spriengfield, Ill. pareina žinia, kad visi amatninkai dirbanti ant gelžkelio Wabash, gresia straiku. Jie neužganėdinti mokestimi ir dirbtuvės reguliavimu. Gelžkelio valdyba jiems pasiulė du centu daugiau už darbo valandą, bet jie reikalauja 6 centų.

Didelis straikas. Omaha, So. Omaha ir Council Bluffs, Nebr. straikuoja tramvajų konduktoriai ir motormonai. Darbininkai reikalauja didesnės sau mokesties ir unijos pripažinimo. Tenai dabar esama daug sumišimų, mušama straiklaužiai ir daužoma karai.

Anglekasių straikas. Aplinkui miestą Butte, Mont. anglies apskrityj užgimęs straikas kuris apėmęs 80 proc. kasyklų. Straiko priežastis — nesusipratimas tarp Rytinės Anglekasių Federacijos ir kalnų mašinistų, kurie atsiskyrė nuo Federacijos ir sutvėrė naują sau uniją. Tatai Federacija dabar prisakė, kad nei vienas darbininkas tenai kasyklose nedirbtų, kur dirba tie mašinistai. Tasai straikas apima 15 tukstančių anglekasių.

Dar straikas. Chicagoj andai sustraikavo visi moterų drabužių siuvėjai didžiausiose milijonierių departamentališkose krautuvėse. Straikuoja 500 darbininkų. Reikalavimai ekonomiški. Kompanijos paieško sau straiklaužių.

Straikeriai teisme. Iš areštuotų darbininkų McKees Rocks, Pa. sumišimuose prieš Pressed Steel Car kompaniją 4 darbininkai iš kalėjimo paleista, o 14 palaikyta, kurie bus patraukti prisaikintųjų teisman. Jie kaltinami už maištus, už laužymą šio krašto konstitucijos ir dar Dievas tik žino už ką. Tarp paskutiniųjų randasi nekoksai čekas Sellar, kuris tik kaltinamas už tai, kad du sykiu pašautas tuose judėjimuose. Ir jie bus varginami, jei visuomenė nuleis rankas ir neužsistos. Pirmiausia jiems reikia gerų apgynėjų. Kompanija už šunybes neatsako mat, o darbininkai skriaudžiami.

Iš Juodkalnijos sostainės Cetinijos parėjus Vienon žinia apie susekimą suokalbio ant kunigaikščio Nikito gyvybės. Vienuolika oficierų išbėgę į užsienius. Tasai suokalbis buvęs ant jo galvos už tai, kad liaudis norėjus karo su Austrija, bet kunigaikštis tam buvo priešingas.

AMERIKOS ŽINIOS.

Enumeratorių egzaminai.

Washington, D. C. Šiais metais nuo Lapkričio 3 dienos prasidės egzaminai kandidatų į specijališkuosius enumeratorius busimojo 1910 metais krašto cenzuso. Egzaminai bus laikoma prieš civiliškosios tarnystos komisiją kiekvienoj valstybėj. Tie specijališkieji enumeratoriai skaitliuje 1.600 nuo Sausio 1-mos dienos 1910 m. pradės rinkti statiškas skaitlines besivystimo kasyklų, dirbtuvių, girių ir tt. Taippat jie turesią ištirti mokyklų ir agrikulturos plėtojimos. Jie kiekvienas imsią algos nuo 3 lig 6 dol. į dieną. Egzaminai penkiose vakarinėse valstybėse atsibus sekančiuose miestuose:

Illinois: Cairo, Champaign, Chicago, East St. Louis, Freeport, Peoria, Quincy, Springfield.

Indiana: Bloomington, Evansville, Fort Wayne, Indianapolis, Lafayette, New Albany, Terre Haute, Valparaiso.

Iowa: Ames, Burlington, Conncell Bluffs, Des Moines, Dubuque, Fort Dodge, Iowa City, Mason City, Sioux City.

Wisconsin: Appleton, Ashland, Chipewa Falls, La Crosse, Madison, Marinette, Milwaukee, Wausau.

Michigan: Ann Arbor, Detroit, Grand Rapids, Marquette, Singanaw, Sault Ste. Marie and Traverse City.

Smuklininkų konvencija.

Springfield, Ill. Čia atsibuvo konvencija organizacijos vardu "Svaiginančių gerymų pardavėjai valstybėje Illinois," ty. smuklininkų, kurie nutarė sekančias etiškas regulas pas save saliunuose įvikdinti:

Nepardavinėti jokių gerymų moteriškoms, jei jos nori tuos gerymus gerti viešai smuklėje.

Panaikinti smuklėse įvairias šulerkas.

Vesti interesą taip, idant nekenkti aplinkinių gyventojų ramybei ir elgties visuomet pagal jų noro.

Nedavinėti jokių dovanų prisiartinus Kalėdoms.

Susiaurinti alaus pardavinėjimą blekinėmis aplinkiniems kaimynams ir nepardavinėti alaus valkatoms.

Prašalinti iš smuklių visokius pornograpiškus paveikslus ir nedalinti tarp žmonių savo apgarsinimų su pasibiaurėtinais ir papiktinančiais paveikslėliais arba eilėmis.

Organizacijos prezidentu išrinkta Ern. Knude iš Chicago.

Garsi giesmininkė.

New York. Šiemet Balandžio mėn. vieną nedėldienį didžiosios operos direktorius išsirengė į Plainfield, N. Y. su savo bičiuoliais, idant tenai šeip sau praleisti laisvai pavasario dieną. Jam važiuojant geležinkelio stoties linkon, kad grįšti New Yorkan, išgirdo artimamjame presbiterijonų maldnamyj chorą giedant. Tarp giedančių girdėjosi gražus ir skambus soprano balsas. Kadangi traukinis New Yorkan tuojaus turėjo išeiti, tatai jis vistiek pasirįžo vėliau parvažiuoti ir, pasibaigus maldnamyj pamaldoms, ėmė tyrinėti, kas do viena mergina taip gražiai giedojus. Nurodyta jam 21 metų mergina Anna Case, kalvio duktė iš South Branch, N. J., kuri tokį gražų balsą turėjo. Direktorius Dippel tada asmeniškai persitikrino, kad mergina turi tikrai stebuklingą balsą. Tada jai patarė per vasarą pas specijališkus giedojimo mokytojus pasimokinti ir mergina Case šią žiemą dainuos jau operoj. Jai dabar lemiama šviesi ateitis, o pirmiau pas tėvus skurdžiai gyveno.

Persiskyrimų mylėtoja.

Terre Haute, Ind. Jauna, nes vostik turinti 26 metus senumo Anna Haas, vokietė, pereitoj savaitėj jau su penktu savo vyru persiskyrus, kad surasti sau šeštą, idant ir su pastaruoju tas pat padaryti. Teisybę pasakius ji neturi jokių priežasčių tiems savo persiskyrimams, bet tik šeip sau dėl pasportavimo, idant tuo savo pasielgimu pasididžiuoti ir vyriškius apgaudinėti. Prie jos to neišmanymo prisideda daug ir šio krašto teisėjai, kurie nieko neatsižvelgdami tuojau prašančius perskiria.

Dickinson gavo medalį.

Washington, D. C. Liepiant pačiam prezidentui Taft ir jo kabinetui, valdžia paskyrus aukso medalį dabartiniam karo sekretoriui Dickinson už karžygiškumą, kokį parodęs prieš... keturioliką metų, ištraukdamas iš vandens skenstantį vieną advokatą, su kuriuomi valtim besiirstęs. Ir tik dabar tasai dalykas iš kažinkur iškasta. Jei Dickinson nebutų ministeriu, medalio nebutų matęs, bet dabar štai kaip jis gerbiama. Tukstančiai vargdienių prakilnesnius darbus atlieka, o vienok niekas jiems už tai nei cento nepaskiria.

Gražus burelis.

Ashland, O. Čionai išleista 21 paliepimas areštuoti įžymesnius piliečius, kurie laikėsi valdžios vairo ir, kaip tik galima, apvogdavo per ištisus metus visuomenę, o tuo budu nuskriaudę miesto išdą. Visi busią pašaukti kriminališkan teisman. Tais individuais yra: valstybės senatorius, du buvusiu teiseju, prokuratorius, šeši advokatai, du bankieriu ir vienas miesto stenografistas. Jie buvo sutvėrę taip vadinamą trustą ir vaginėjo miesto pinigus. Tečiau uzbonas tik lig laikui vandenį neša.

Liudnas redaktorių likimas.

Mexico City, Mexico. Paliepus Meksiko prezidentui Diaz, areštuota ir uždaryta kalėjiman išleistuvės ir redakcijos laikraščio "Ante re Elecionista" visas sandarbininkų štabas. Laikraštis be to sukonfiskuota ir spaustuvė sumaišyta su žeme. Sakoma, kad tame laikraštyj buvę spauzdinami revoliucijoniški straipsniai, o ypatingai prieš dabartinį Meksiko terionį Diaz, kuris su savo pavaldiniais pasielgia aršiau Rusijos caro.

Vaikus mušti galima.

St. Louis, Mo. Vietinis teisėjas Henry Pfeffie nesenai išleidęs savo opiniją, kad mokytoja mokykloje galinti apmušti vaiką, jei pastarasis rukc paperosus arba cigarus. Nekokia Antanina Kamarauskienė apskundžius mokytoją E. Ditą Compbell ir pareikalavus nuo jos 500 dol. atlyginimo už apmušimą jos vaiko. Mokytoja teisinosi, kad vaiką užtikus berukiant cigaretus, o kuomet už tai jį norėjus pabausti, vaikas ėmęs ją spardyti kojom. Tuokart ji vaiką ir apmušus. Teisėjas mokytoją išteisino.

Girtuokliams prasti laikai.

Manitowoc, Wis. Knypkį, kaspinėlį arba kitokį ženklą čionai turės nešioti tie ponai, kurie dėl savo girtuoklystės bus surašyti ant "juodo lapo", o kuriems smuklininkai po pabauda negalės parduoti svaiginančių gerymų. Toksai projektas atiduota miesto tarybai ir dabar nuo tarybos prigulės girtuoklių dekoravimas. Na, vis tai krašto laisvė vadinasi.

Teismo uždraudimas.

Saratoga, N. Y. Pagal teismo uždraudimo kompanijos šiame paviete negali pumpuoti iš žemės gazo (žibalo) ir minerališkojo vandens. Negali pumpuoti ir negali pardavinėti. Tenai kas nori tas gamtos dovanas gali gauti sau veltui ir jomis naudoties, bet pirkliauti tuo draudžiama. Kompanija apskundė pavietą, kadangi ji tenai jau buvo gerokai apsitupėjus, susigabenus įvairius įrankius, manydama ten sau padaryti geroką gešeftą. Dabar ji reikalauja už tuos savo "prisiruošimus" prie žmonių lupimo atlyginimo. Labai tai keistas teismo uždraudimas, kuriam nesinori tikėti.

Turėjo 6 vyrus.

Kansas City, Kans. Nekoksai Friderik Chapman andai apsivedė su patogia farmeriute. Koks tai jo buvo didis nusistebėjimas, kuomet savo jaunos pačios skrynioj atrado 6 įvairias šliubo metrikas. Chapman'ui pareikalavus policija "jaunamartę" areštavo ir tuo tarpu laiko kalėjime, kol tas visas dalykas neišeis eikštėn.

Turėius badum numirė.

Cincinnati, O. Čia nešvaruose ir labai apleistuose namuose atrasta vokiečio K. Kuhno lavonas, turinčio 68 metus. Kuhn pagal liudytojų pasakojimus iš savo namų jau senai niekam nepasirodęs ir turėjęs numirti badum, ne kitaip. Išpradžių manyta, kad jis kentėjęs didelį vargą, bet paskui darant jo gyvenime kratą atrasta keliolika tukstančių dolerių. Miręs buvęs toks šykštuolis, kad per dienas mažai ką valgęs ir taip iš didžio nuovargio pasimiręs.

37 namus padegė.

Ewansville, Ind. Čionai areštuota nekoksai Vokietijos emigrantas Filipas Klein, kuris skundžiamas už 37 namų padegimą ir tuo budu padarymą nuostolių ant 300.000 dol. Policija sako, kad jisai sergąs "piromanija" (padegimo manija). Visviena keistas dalykas toksai pas žmogų apsireiškimas.

Pasibiaurėtina apeiga.

Los Angeles, Cal. Čionai vieną dieną pagimdė sensaciją kokia tai "apeiga", laikoma vienos rusų sektos. Bet toji apėiga ligšiol niekur dar nebuvo nei matyta, nei girdėta. Rusai sektantai darže pasistatė sau aukurą, ant jo paguldė nuogą mergą ir dainuojant begėdiškas dainas šokinėjo aplink. Aplinkui gyvenantieji žmonės tuo labai pasipiktino ir užprotestavo prieš tokius nemorališkumus, reikalaudami pas miesto valdžią, idant tos apeigos butų jiems užgintos.

Ilgas miegas.

Youngstown, Ohio. Nekoksai C. H. Holbad jau trečia savaitė nuolatos miega. Išpradžios jisai užmigo sėdėdamas kresėje. Užmigo taip sunkiai, kad dvi dieni jo niekas negalėjo pažadinti. Kuomet visi besistengimai jis prižadinti nuėjo niekais, paguldyta jis miegantis lovon. Lovoj ant kelių minučių išbudo ir vėl užmigo. Daktarai nežino, kas pradėti su tokia įdomia liga.

Lietuviams!

Gyvename krašte, kuris su savo pažanga eina pirmiau kitų. Čia viskas vystosi, auga, didinasi ir tobulinasi kiekvienoj visuomenės gyvenimo rušyj, nei kur kitur.

Tasai milžiniškas pažangumo judėjimas šviesiausia atsimuša presoje.

Amerikos laikraščiai stovi pirmoj' eilėj' už visus kitus pasaulio laikraščius su savo ypatybėmis, su informacijų gausybe ir pigumu.

Amerikos laikraščio skaitytojas, paėmęs laikraštį rankas, mato viską, kas pasaulyj dedasi, kas atsitinka šitame krašte, žino kas veikiasi jo mieste, apielinkėje ir valstybėje.

Ir męs, lietuviai, esame dalimi tos pirmžengystės tų laikraščių ir męs privalome su tomis Amerikos vilnimis plaukti, eiti su pažanga, nes pasipriešinimas gali mums atnešti pavojų. Taip kaip Amerikos laikraščiai su savo pirmynžanga daro stebėtinus dalykus, taip ir męs lietuviai privalome to kelio laikyties.

Privalome skaityti "Kataliką" ir jo išleistas mokslišskas knygas, o tuokart męs įgysime daugiau šviesos ir pastebėsime kas pasaulyj veikiasi.

Laikai jau pasitaisė, kongreso nutarimai apie muito tarifą visas abejones nuvarė šalin. Dirbtuvių savininkai žino ko laikyties, ir pramonė pradeda eiti su visu smarkumu. Ant darbo stokos niekas nesirustįs.

Daug skolų, kokios nuo seniau pasiliko, kuomet Amerikoje buvo krizis, atneša išleistuvei nuostolius, dėlto, broliai lietuviai, meldžiama su tomis skolomis tuojau atsilyginti, idant laikraščiui "Katalikui" padaryti pagerinimus, kad butų daugiau žinių ir apysakų.

Daug gauname naujų užsakytojų, gauname daug laiškų, kurių nerekliamuojame, kaip kad kiti laikraščiai daro, bet atsiranda taippat lietuvių, kuriems paminėjus apie laikraščio skolą, nieko neatsako.

Kad padaryti geresnę tvarką, maloningai meldžiama, Gerbiamųjų "Kataliko" Skaitytojų užsimokėti užsilikusią prenumeratą ir pagaliau atnaujinti naują.

Kad Gerbiami "Kataliko" Skaitytojai butų užganėdinti, darome tik dėl jų sekančias ofertas:

Kas atsilygįs už "Kataliko" užtrauktas skolas, tasai gaus dovanų mųsų spaudos knygų vertės **50c.**

Užsimokėjusieji už šiuos metus pilnai, jei "Kataliką" užsisakys ateinantiems metams, ty. jei prisiųs 2 dol., gaus dovanų mųsų spaudos knygų vertės **vieno dol.** Knygas galima išsirinkti iš mųs kataliogo.

Kas nuo šio laiko naujai užsisakys "Kataliką" ir prisius 2 dol. — tam laikraštis ligi Naujų Metų siuntinėsis veltui ir gaus dovanų mųsų spaudos knygų vertės **75c.**

Tas dovanas garsiname tiktai trumpam laikui, dėlto tegul dąbar lietuviai pasinaudoja.

Laiškus rašant ir pinigus siunčiant adresuoti:

J. M. TANANEVICZE
3244 So. Morgan st.
Chicago. Ill.

Savaitinis Kalendorius

Spalinis 1909 m.

7 k. Justinos panos.
8 p. Brigitos našlės.
9 s. Dionizo vysk.
10 N. Pranciškaus Borg.
11 p. Placidos panos.
12 u. Maksimijono v.
13 s. Edvardo karal.

REDAKCIJOS PATEMIJIMAI.

"Draugas" savo "pastabose" patėmija, kad "Katalikas" pereitame Clevelando seime norėjęs įsibrukti į Susiv. L.R.K.A. organą, bet diduma delegatų organą visai atmetę. Stebėtinas dalykas, kaip "Draugas" ligšiol galėjo iškęsti nepastebėjęs tos "teisybės" savo skiltyse. O juk senai tas nuo jo buvo laukiama, Tik labai gaila, kad "Draugas" savo akyj nemato balkio tame pat dalyke, nes tai pamatęs kitiems neišmetinėtų už mažiausią ir menkiausią krislą. Atvirai turime pripažinti, kad "Katalikas" pats nesispraudė į organus ir neieškojo sau tos "pagarbos", bet "Kataliką" organu norėjo turėti netik diduma kuopų, bet ir dauguma Pennsylvanijos kunigų. Kuopos "Kataliko", kaipo Susivienijimo organo (nes "Žv." buvo palikus be jokios įtekmės Sus-me), laikėsi ligi pat galui, tik Pennsylvanijos kunigai artinantis seimui rankas pakratė ir sumanė sau įsikurti "Draugą", nes "Katalikas" likęs organu negalėjo but jų kontroliuojamas. Tatai ir seiman tie Tėvai suvažiavę stengėsi kaip galint "Kataliką" pažeminti, idant praskinti prie Sus-mo takus savo "Draugui" ir paskui, Sus-mą paleidžius iš jungo, įkinkyti į akėčias ir visvien neduoti jam atsilsio.

* * *

Kad diduma kuopų laikėsi lig seimo ir seime "Kataliko" pusės — tai turėjo pilną teisę taip elgties, nes kas-gi pereitais metais, o ir dabar Susivienijimo reikalais rupinosi ir rupinasi? Sus-mo likimas nerupėjo "Žvaigždei", nes jai pakakdavo organo liauras nešioti ir dolerius imti. Į kur tat kuopos ir pavieniai sąnariai su savo reikalais turėjo kreipties, jei ne į "Kataliką"? Juk tie patįs gerbiami Tėvai, pernai metais rašydami per "Kataliką" į Susiv. sąnarius "Atsilie pimą", tarp kitko "pastebėjo": Opozicija yra priversta šaukties kito laikraščio pagalbos. Ligšiol visus opozicijos straipsnius priima ant savo skilčių "Katalikas", už ką ačių, nes kitaip nebutų galima parodyti dalykų stovio tikroje šviesoje". Aišku tatai, dėlko kuopos laikėsi "Kataliko" pusės, kadangi "Katalikas" be jokio atžvilgio į medžiagišką pelną Susivienijimui nuoširdžiai tarnavo. Šiemet-gi Susivienijimui palikus be organo (o juk jis palikta be organo dėl to, idant vėliau jam antmesti "Draugas", kas dabar jau ir veikiama), dauguma kuopų ir pavienių vėl prisiglaudė prie "Kataliko" ir vėl skundžiasi, kad Susivienijimui Pennsylvanijos kunigai norį uždėti naują jungą, norį primesti su prievarta savo "Draugą". Užtai-gi tegul bus dabar "Draugui", ar jo redaktoriui aišku, kad "Katalikas" nenorėjo pats "įsibrukti" į organus, bet "Kataliką" organu geidė matyti visa Amerikos lietuviškoji liaudis, kuri tveria visą katalikišką Susivienijimą.

* * *

"Draugas" be to „Katalikui" ir jo išleistojui prikaišioja kokį tai piktumą ant „Draugo", sako, kad „Katalikas" prirašąs ant savo skilčių tokių daiktų, kurie apsilenkią su tiesa, buk „Draugas" šelpiamas iš Susivienijimo išdo, etc. Vis tai prikaišiojama, taip sakant, svetimi „griekai", su kuriais „Katalikas" nieko bendro neturi. „Katalikas" savo skiltyse turi skyrių „Sus. L. R. K. A. Reikaluose" ir tame skyriuje iš savo pusės nedaro jokių pastabų, išėmus nepaprastus atsitikimus, kuomet užgaunama nebreikalingai pati redakcija. Tasai skyrius pašvęs tas Susiv. sąnariams, kurie išreiškia savo pažiuras kas link katalikiškos organizacijos. Jei katras sąnarių rašė apie ten kokį "Draugo" šelpimą — tai tik užtai "Kataliko" negalima kaltinti, nes "K-as" arba jo išleistojas už tai neatsako, o juo labiau, kad tenai nebuvo tas "šelpimas" priparodytas, bet pasakyta tiesiok, jog tame dalyke pasklydęs garsas. Pav., nesenai vienas Susiv. sąnarių rašė, jog iš Susiv. išdo šelpiama naujai steigiamas lietuviškų seserų vienuolynas! Kas tam įtikės, o vienok, sakoma, toksai garsas vis-gi tarp lietuvių katalikų pasklydęs. Ir pats "Katalikas" tam garsui netiki ir netvirtina, nes negali atsiremti faktais. Tai kokiuo gi budu "Katalikas" savo piktumą daugiausiai išlieja ant "Draugo"?

* * *

Kas link paties "Draugo" išleidinėjimo, galima be melo tvirtinti, kad "Draugas" leidžiama su tikslu jis padaryti Susivienijimo organu, neatsižvelgiant į didžiausias tame atvėjyj aukas; kad seime atmesta šiems metams organas, idant paskui butų lengviau Susiv. pripiršti "Draugas"; kad seime neleista balsuoti už "Kataliką", bet pakišta klausimas, ar reikalinga organas, nepaminėjus jo vardo, idant vėliau praskinti takus "Draugui". Ir jei tas netiesa, tegul "Draugo" leidėjai padeda rankas sau ant širdies ir tegul sako: netiesa, netiesa! o tuokart pamatysime juos stovinčius tos melagystės aureolėje.

* * *

"Vien. Liet." praneša, jog jai iš tikrų šaltinių rašoma, kad Chicagoj žada atgyti dar neikuomet pirmiau negimęs laikraštėlis, vardu "Mųsų gyvenimas". Jis senai gulėjęs užmanymų tekoje. Jei pasirodysiąs, eisiąs mėnesiais, tik jam vieta, esą, nepaskirta.

* * *

S. L. A. savo pastaramjame seime nutarė prisidėti prie Pan ariškosios sąjungos, paskyrė tam dalykui reikalaujamą vieną dolerį ir nubalsavo jau, kad Dr. J. Šliupas, kaipo su tikra lietuviška pavarde, reprezentuotų lietuvių tautą Pan-ariškosios sąjungos susirinkime, kur busianti įteikta tai sąjungai veluva. Dabar p. Vinciunas per "Vien. Liet.", apleidžiant jo visus pastebėjimus apie tos sąjungos "geradaringumus", duoda pipirų S. L. A., kuris savarankiškai pradėjęs reprezentuoti v i s ą lietuvių tautą. P. Vinciunui už tai pripažįstama pilna teisybė, tečiau reikia patėmyti, jog regis tas viskas yra tik paprastas žaislas, kadangi Lietuvos laikraščiai, apart paminėjimo Dr. Šliupo vardo, tame dalyke nieko plačiau ant savo skilčių negvildeno.

* * *

P. Mikolainis andai "Lietuvoj" suskaitė Amerikoj net 18 lietuviškų fondų, kurių komitetai renka nuo lietuvių aukas. P. Mikolainio tasai straipsnis buvo perspauzdintas ir "Katalike" (No. 39). Tų fondų bet vis-gi lietuviams permaža ir tveriama nauji. Štai męs prikergiame dar vieną fondą, butent "Jurgeliono fondą", kuriam renkama aukos "ant kelio" į Ameriką. Tatai išviso dabar bus 19 fondų. Lig Kalėdų gal bus dar daugiau, o ateinančiais metais skaitlius pasidvigubins, ir, žiurėkis — Amerikos visi lietuviai bus tų fondų komitetų sąnariais, tuokart nebus kam tie fondai šelpti ir jie tik tuo budu tegalės išnykti.

* * *

"Draugas" praneša, kad Scranton, Pa. Rugsėjo 11 d. š. m. septynios lietuvaitės priėmusios iš Jo Mal. Hobano, Scrantono vyskupo, abitus šv. Kazimiero Seserų Kongregacijus. Buvus didelė iškilmybė.

* * *

Už straipsnį "Lenkų ir rusų spauda" "Draugijos" No. 30, redaktorius kun. Al. Dambrauskas nubaustas 300 rublių pabaudos. Straipsnis, anot apkaltinimo, padavęs melagingas žinias apie veikimą Lietuvos ir Vilniaus archiepiskopo Nikandro, jam važinėjant šiemet po eparchiją, ir tuo keliąs neapykantą prieš pravoslavų ganytojus. Kad tasai juodašimtis Nikandras savo raštais viešai peikia katalikų tikybą ir dvasiškius, už tai jis pagiriama, bet kuomet nurodoma jo juodašimtiški darbai — tuokart nurodytojus baudžiama. Rusijoj kaip nebuvo tikybos tolerancijos, taip ir nėra, nes tik vieniems stačiatikiams viskas galima.

* * *

Vilniaus "Viltyj" skaitome: "Kaip patyrėme, kun. Ambraziejaus ir komp. vedama bendrovė Verkams pirkti atsisakanti nuo to sumanymo, kadangi, apvertinus miškų vertę, pasirodę jų ten esama nedaugiau, kaip už 160 tukstančių rublių, taigi jokiuo budu negalima esą duoti už Verkus 800.000 rubl, kiek reikalauja užsispyręs Verkų savininkas. Tečiau dabar Verkus derėti ėmėsi kokie ten prancuzų draugija. Sako, kad ir žydai norį Verkus pirkties manomamjam žydų universitetui steigti". Tas iš pat pradžių jau buvo pranašaujama, kad kun. Ambr. sumanymas yra bergždžias.

* * *

Rusijos vyriausioji karo teismo valdyba suskaičius per 9 metus, nuo 1901 ligi 1909 m., kad nužudyta teismo pasmerktųjų mirtin viso 2.279 žmonės: 196 žmonės už priešvalstybinius prasikaltimus, o kiti už kitokius. 1901 metais nužudyta 9 žmonės. 1905 m. – 19, 1906 m. – 236, 1907 m. – 627, 1908 m. – 1.330 žmonių. Tokie žudymai tinka tik barbariškajai Rusijos valdžiai.

* * *

Vilniuje išeinantis lenkų dienraštis "Kurjer Litewski" No. 201 iš Kauno paduoda sekančią žinutę: "Rusijos cenzura atėmė debitą savo viešpatystėje išeinantiems Jungtinėse Amerikos Valstybėse lietuviškiems laikraščiams: "Vienybė Lietuvninkų", "Kova" ir kitiems su socijal-demokratiškaja pakraipa". Vadinasi uždraudė tuos laikraščius Rusijon siuntinėti.

UŽSIRAŠYKITE "KATALIKĄ"

"Halley'o Kometa".

Laukiama ant mųsų daugaus pasirodant "Halley'o kometa", kuri žemės gyventojams pasirodo tik kas 75 metai. Garsusis astronomas Kamil Flamarion Paryžiaus "Journale" apie tą kometą tarp kitko štai kaip rašo:

Laukiama dabar sugrįžimo eteriškojo keliauninko su ilgais plaukais, kuris pastaruoju laiku mus aplankė 1835 metais, ty. 74 m. atgal. Atkeliauja pas mus iš tolumos penkių milijardų kilometrų iš tų kraštutinių oro sluogsnių, kurios mums kaip tik žinomos. Žinome, kur toji kometa dabar yra; kelias, kuriuo ji lekia, tinkamai apipiešta, bet teleskopai mums jos dar neparodo. Ji lekia per platybes su nuolatos augančiu greitumu. Kuomet ji nuo mųs buvo dar didžiausioje tolybėje, jos greitumas per sekundą išnešė vos tik kelius kilometrus. Dabar artinasi į mus, pralėkdama 25.000 metrų per sekundą. arba 90.000 kilometrų per valandą. Kuomet tosios kometos tolumas nuo saulės bus lygus žemės tolumui, jos greitumas bus 42 tukstančiu kilometrų per valandą.

Taigi kometa lekia į mus su tiesiok baisiausiu greitumu, o vienok randasi dar taip toli, kad jos per žiuronus net negalima pamatyti. Juo labiau ji į mus artinasi, juo su nuduotu jos didumu auga ir tikrasis apvalumas. Kuomet ją pagauna saulės spinduliai ir ima ji elektrizuoties, vystosi milžiniškai ir tokiuo budu pasidaro ant kelių milijonų kilometrų ilga.

"Halley'o kometa" pasirodė paeiliui šiais metais: 1066, 1145, 1222, 1301, 1378, 1456, 1531, 1606, 1682, 1759 ir 1835.

1066 metai yra atmintimi žmonijos istorijoj, nes tais metais Normandijos kunigaikštis Vilhelmas paėmė Angliją. Ligšiol dar Bayeux'e tegalima matyti tų laikų kunigaikščiutės išaustą kaurą, perstatantį gauruotą žvaigždę, skrajojančią ant burių nustebintų kariauninkų. Tasai dangiškas ženklas tų laikų raštininkams buvo pranašavimu apie Vilhelmo kare laimėjimus.

Bet labiau paliko žmonijos atmintyj pasirodymas tos kometos 1456 metais. Tuomet turkai apskelbė žiaurią kovą prieš krikščionis. Turkų sultanas Mohametas II grasino popežiui Kalikstui III ir gyrėsi, kad jo arklys gers vandenį nuo altoriaus Šv. Petro bažnyčioje, Ryme. Bet popežius ėmėsi už darbo. Uoliai padrasino tikinčius ir sujungė visus kruvon krikščioniškus kunigaikščius prieš turkus. Bet štai ant dangaus pasirodė baisiausioji kometa, sėdama aplinkui baimę ir nusiminimą... Žmonės taip labai persigando, kad pop. Kalikstas, taippat atjausdamas Dievo rustumą, prisakė kasdiena varpams bažnyčiose skambinant kalbėti "Aniolas Dievo". Tokia tai buvo tos pusiaudienio maldos pradžia. Ir tada krikščionįs liko pergalėtojais.

Gal ir dabar ant žemės bus kokios nelaimės, ar svarbesni atsitikimai tai kometai pasirodžius. Juk ir dabar jos belaukiant jau turėjome maištus Ispanijoje, turime kovą Morokke, neskaitant, žinoma, to, kas gali dar atsitikti. Žemės gyventojai labai jausmingi, jie kometų pasirodymams visas nelaimes antmeta, bet atsiminkime ir tai, kad nuo laikų Trajano karo, Homero aprašyto, nebuvo, galima sakyti, ligšiol nei vienų tokių metų, kuriais nebutų buvęs bent koksai karas bile katrame žemės kampelyje.

Taigi dabar su milžinišku greitumu atlekia pas mus kometa, toji pati, kuri paskiausia ant dangaus pasirodė 1835 metais.

Nenoromis reikia paklausti, kas atsitiktų, jei toji lekiama kometa susidurtų su mųsų žeme? Regis, tuokart pinigų ministerijos jau nieko negalvotų apie išlaidų padidinimus ir klausimas apie mokestis nuo įplaukų butų panaikintas, nes nebutų kam pinigus mokėti ir nebutų kam juos sunaudoti.

Atlekiančią Halley'o kometą matysime savo akimis ateinančią žiemą, bet prieš pat pavasarį 1910 metais. Tuokart vėl galėsime tyrinėti to amžinojo keliauninko ypatybes, kurio metai 75 sykius ilgesni už mųsų žemės metus.

Per tuos vienerius kometos metus — nuo 1835 ligi 1910 metų — kokios tai pasidarė permainos ant mųsų žemės. Pradžioje metų (1835) buvo ant žemės tik diližansai, o dabar pabaigoj (1910) — aeroplanai. O kas tegalėtų žinoti, kas bus ant žemės 1985 metais?... Pasaulis vienok pasijudino.

Hudsono ir Fultono pagarbinimui iskilmybės.

New Yorke tomis dienomis atsibuvo iškilmingi apvaikščiojimai dviejų sukaktuvių: 300 metinių nuo atradimo upės Hudson ir 100 metinių nuo pasirodymo pirmu sykiu toje upėje garlaivio. Užsitarnavusiais vyrais, kurių atmintį prie tos aplinkybės Amerika pagerbė, yra: Henry Hudson ir Robert Fulton.

Upė Hudson, šiandie New Yorko valstybėje esanti labai svarbia susinešimo arterija, ima savo pradžią iš dviejų šaltinių kalnuose Adirandack ir bėga į New Yorką, atidalindama Naująją Angliją nuo Alleghanų. Ligi m. Troy, kur jon įpuola upė Mohawk, kaip kur palaiko dar smarkus vandenis, besiverčiančius tankiausia nuo krantų, bet kiek žemiau nuo Albany jos puolimas antiek pasidaręs mažas, kad ligi tai vietai jau siekia juros vandens pasikėlimas ir nupuolimas; taigi lig tai vietai galijaja plaukioti garlaiviai, o lig miesto Hudson juros didieji laivai-milžinai. Su pagalba upės Mohawk įpuolimu, upė Hudson jungiasi perkasais su ežerais Ontario ir Erie, kitas perkasas jungia ją su ežeru Champlain, ir su pastarojo vėl pagalba Hudson dar susijungia su upe Laurino ir Kanada; apart to upė Hudson į pietus perkasais sujungta su upe Delaware ir anglies plotais. Upė Hudson įpuldama juron, padaro plačią New Yorko įtaką.

Miestas Hudson, N. Y. guli ant kairiojo upės kranto, toj vietoj, kurią prieš 300 metų priėjo Henry Hudson. Miestas randasi labai puikioj vietoj, skaito šiandie į 100.000 gyventojų.

Henry Hudson, paėjimo anglas, gimęs pusėje 16 metašimčio (gimimo diena ir metai nežinomi), reikalaujant vienai pirklių kompanijai, iškeliavo Gegužio 1 d. 1607 metais, kad per šiaurines Ledų juras surasti kelią į Japoniją. Birželyj pasiekė Grenlandiją ir iš tenai pasuko į Špicbergus, paskui daplaukė 81 laipsnį šiaurinės platumos, ko vėliau ilgus laikus nei vienas keliauninkas negalėjo atsiekti. Iš ten grįždamas į tėvynę, atrado salą Tutches of Hudson (šiandie Jonas Mayer). 1608 metais aplankė Novają Zemlią, o Rugpiučio 26 d. sugrįžo Anglijon. 1609 metais jis vėl iškako į Naująją Žemę, bet jo laivo įgula sukėlė maištus ir jį privertė grįšti atgal. Tada jisai sumanė surasti šiaur-vakarinį perplaukimą Šiaurinės Amerikos pakraščiuose ir Rugsėjyj 1609m. priėjo prie upės įtakos, paskui jo vardu Hudson River užvardintos. Gruodyj sugrįžo į Europą. Čia reikalas patėmyti, kad jo laivas turėjo 74 pėdas ilgio, 17 pėdų pločio ir 10 pėdų gįlio; ir koks tai skirtumas su šių dienų garlaiviais, turinčiais ilgio 790 pėdų!

1610 metais Hudson, tarnaudamas anglų kompanijoje, išsirengė naujon kelionėn ir per Daviso siaurumą pasiekė Labradoro pakraščius, o paskui įplaukė Hudsono siauruma įtakon to paties vardo. Besilaikydamas Labradoro pakraščių dasigavo į pietų tos įtakos kraštą ir tenai ant krauto James Bay praleido žiemą. Iš stokos valgio jo laivo įgula sukėlė maištus ir toji pati įgula Hudsoną, besirengiantį plaukti namo, jo sunų Johną ir 8 jureivius įsodino valtin be valgio, be ginklų ir be jokių įrankių ir paliko juroje. Kas paskui su juo atsitiko, nežinia; ir ligšiol niekas nežino.

Robert Fulton gi gimė Little Britain, Pa. 1765 m., o numirė New Yorke 1815 metais. 1786 metais jisai nukako Londonan išsitobulinti tepliorystėje pas Benjaminą Westą, pas kurį ilgą laiką gyveno. Tečiau 1793m. pametė tą mokslą ir ėmė mokinties inžinierijos. 1794m. iškeliavo į Prancija. Nuo 1797m. ligi 1805m. darė pasekmingus bandymus su povandeninėmis valtimis ir torpedvalčiais savo išradimo, leidžiant Prancijos ir Anglijos valdžiom. 1803m. darė bandymus su gariniais laivais, taippat savo išrastais, ant Sekvanos upės; pirmutinis jo garlaivis per bandymus nugrimzdo, o tai dėl klaidos konstrukcijose, bet antrasis (su senoviška mašinerija) jau turėjo pasisekimą. 1806 metais sugrįžęs Ameriką pastatydino garlaivį "Clermont" ir juo atbuvo kelionę upe Hudson nuo New Yorko ligi pat Albany, Rugpiučio 11 d. 1807m. Paskui 1815 metais podraug su Livingstonu padirbdino kariškąją garlaivį, kurį užvardino "Fulton". Buvo vedęs (1806m.) su Livingstono dukterimi ir mirdamas paliko keturius vaikus.

Atsitikimas su Manueliu.

Mieste Oporto jaunam Portugalijos karaliui Manueliui pasitaikė komiškas atsitikimas. Kuomet policija negalėdama palaikyti tvarkos ant gelžkelio stoties, kur susirinkta daug žmonių pamatyti karalių, truputį prasiliuosavo, iš minios išbėgo graži jauna mergaitė, pribėgo prie karališkos karietos, kurion įlipo ir apsikabinus karalių pabučiavo. Manuel pamatęs prie savęs patogią mergaitę ir atjauzdamas jos saldų bučkį, nieko nelaukdamas ją atgal veidan pabučiavo. Tasai karaliaus keistas pasielgimas pagimdė visokias kalbas, motina jam pradėjo išmetinėti, nes sulaužęs rumų etikietą. Vienok karalius tuojau atkirto, jog jis paeinąs nuo Henriko IX, kurį prancuzų tauta vadinus dideliu ir geru. Karalienė nieko ant to neatsakius.

S. L. R. K. A. REIKALUOSE.

ADRESAI CENTRO VALDYBOS S. L. R. K. AMERIKOJE.

Kun. S. Pautienius, prezid.
P. O. Girardville, Pa.

Jonas Rikteraitis, vice-prez.,
67 James St.,
Waterbury, Conn.

Kaz. Krušinskas, sekret.
324 So. 1st St.,
Brooklyn, N. Y.

Gabris Laibinis, išdininkas,
P. O. Box 135
Duryea, Pa.

Kasos globėjai:

Jonas Vieraitis,
107 So. Harding St.,
Worcester, Mass.

Kazys Vaškevičia,
186 Jefferson St.,
Newark, N. J.

Kun. V. Vizgirda, knygius,
190 So. Meade St.,
Wilkes-Barre, Pa.

Kun. V. Staknevičia, dvas. vad.
207 Adams St.,
Newark, N. J.

VYRIAUSYBE 85 KUOPOS SUSIV. L. R. KATALIKU AMERIKOJE.

St. Anučauskis — Prz.
1641 W. 46 St.
Aug. Saldukas — Sekr.
4715 S. Wood St.
St. Marcinkevičia — Kasier.
1643 W. 46 St.

VYRIAUSYBE 15 KUOPOS SUSIV. L. R. K. A. CHICAGO, ILL.

Jul. Dychaviče — Prez.
882 — 32 nd St.
Iz. Nausieda — Kasier.
917 — 33-rd St.
Kaz. Lamsargis — Sekr.
4735 S. Hermitage ave.

1-MOS KUOPOS S. L. R. K. A. VYRIAUSYBE, EDWARDSVILLE, PA.

S. Paukštis, prezid.
Russell St.
S. Tamulis, kasierius,
100 Hill Side Ave.
J. Kučinskas, sekretorius,
238 Clocum Ave.,
Kingston, Pa.

VYRIAUSYBE 36 KUOPOS SUSIV. L. R. K. A. NEWARK, N. J.

K. Vaškeviče — Pirm.
186 Jefferson St.
A. Radzeviče — Rašt.
194 New York ave.
P. Pranis — Išdin.
81 Warwick St.

Kuopų įnešimų reikale.

Pereitame seime — kaip žinoma — neskaityta delegatams visi kuopų įnešimai, nors tam dalykui ir buvo išrinkta komisija, kurion įėjo delegatai: kun. Pankauskas, kun. Čepanonis ir p. M. Vabalas. Dėlko tie įnešimai neskaityta, vienas Dievas težino ir seimo vedėjai. O vienok kuopų įnešimai — tai svarbus labai dalykas, be kurių apsvarstymo nebuvo galima nei seimas laikyti. Bet mųsų politikieriams viskas galima. Kam reikalinga kuopų įnešimai, sąnarių reikalavimai ir sprendimas, jei tas galima lengvu budu numesti šalin arba gurban ir savais keliais žengti, viską spręsti pagal savo pažiuras.

Taip buvo ir pereitame seime. Rods komisija įnešimus sutvarkė, bet juos perskaityti negalėjo, o negalėjo dėl to, kad jie buvo priešingi seimo vedėjams ir laikraščio "Draugo" palaikytojams.

Kuopų reikalavimus skaitė ir matė vientik viena komisija, o delegatams pakako pasiklausyti ne diduomenės reikalavimų, bet kelių asmenų noro.

Jei atkreipsime domumą į tai, kad kuomet norima kuopos įnešimus skaityti, bet pirmiau pakeliama tame klausimas, ar juos skaityti, ar ne — tai bus mums gana jau aišku, kad nenorima kuopų balso klausyti, to balso, kuris anų susirinkimuose buva išreikštas ir paskui pasiunčiamas seiman galutinam sprendimui.

Ir pereitame seime, kaip ir seniau, tas pat su tais įnešimais padaryta. Kada vienas komisijos sąnarių pradėjo skaityti, "dešinieji" suriko liauties su tuo skaitymu. O seimo vedėjui to ir reikėjo, Ir seimo vedėjas, sulaukęs tokios progos, klausia susirinkusių delegatų, ar skaityti įnešimus, ar ne. Ar-gi ne paikas toksai klausimas? Juk jei kuopos atsiuntė savo reikalavimus seiman, tai negali but jokio klausimo apie anų skaitymą arba neskaitymą, bet reikia jie skaityti nuo pat pradžios ligi galui. Ir jei katrie delegatai tam dalykui pasipriešintų, seimo vedėjo tat priderystė jiems paaiškinti, kad įnešimai be jokio klausimo turi but skaitomi ir viskas!

Šitai tautiškojo Susivienijimo seimuose seniau (dabar to jau nedaroma) netik kuopų įnešimus skaitydavo bet ir pavienių asmenų laiškus, nuo ko katalikams girdint širdis kraujuose paplukdavo. Kiekvienas lapelis seiman atsiųstas, kiekvienas patėmijimas su domumu perskaityta ir išklausyta be murmėjimo. Kas link kokių ten pornograpiškų laiškų — tai jiems, žinoma, yra vieta ne seimas, bet mėšlynas, bet kas lytisi kuopų įnešimų — jie perdėm visi turi but perskaitomi. Juk dėl to tik ir seimas sušaukiama, kad delegatams bendrai pasikalbėti apie organizacijos reikalus, kad pasiklausyti kuopų nutarimų, reikalavimų, naujų užmanymų, pagerinimų ir tt. Neskaitant kuopų įnešimų seimuose, toksai seimas negali vadinties organizacijos seimu, bet tik pavienių asmenų susirinkimu, nors tas viskas ir daroma visos organazacijos vardu.

Bet jau kas praėjo, nesugrąžinsi. Tiktai tasai paaiškinimas neturi but užmestas busimuose seimuose, kad ateinančiais metais kuopų įnešimai seimuose nebutų taip atkakliai mindžiojami, nes priešingai nereikalingi mums ir seimai.

Už šių metų įnešimus kuopos seimu labai pasipiktino. Tai-gi kad tą klaidą atitaisius ir prašalinus murmėjimus, ar nebutų galima, idant Centro Komitetas tuos visus pereito seimo kuopų įnešimus atspaudintų ant atskyrų lapų podraug su seimo protokolu ir išsiuntinėtų visoms kuopoms. Tas lengva padaryti, o tuokart kiekviena kuopa matytų viską, ko kitos kuopos seime pas delegatus reikalavo.

Jei dabartinis Centro Komitetas sąžiningai Susivienijimo labui darbuojasi, jei tikisi pelnyti sau visuomenės nusitikėjimą, jei Komitetui rupi Amerikos lietuvių katalikų gerovė — tatai jisai privalo be jokio išsikalbėjimo tai tuojaus atlikti ir padaryti taip, kaip diduomenė nori.

Atspaudinti ištisą protokolą ir kuopų įnešimus, o paskui juos išsiuntinėti kuopoms — tai prastos lėšos, bet užtaigi reikalas — labai svarbus.

Tegul netik kuopos, bet ir pavieniai sąnariai to dalyko išpildymo pareikalauja pas Centro Komitetą, o tas paskui sulaikys daug ginčų ir nesutikimų.

Kuopos! Pareikalaukite to tuojaus pas Centro Komitetą!

Aug. Saldukas.

Ką veikė presos komisija?

Pereitame S. L. R. K. A. Clevelando seime išrinkta taip vadinama presos komisija. Kam seimas tą komisiją išrinko, dievai žino.

Bet ar kas žino, kam tokia presos komisija seimui reikalinga?

Nors trumpai taigi papasakosiu.

Štai bile katran miestan atsilanko, imsime, vyskupas pašventintų bažnyčios, ar tai mokyklos. To miesto, o tankiai ir kitų miestų, laikraščiai apie vyskupo lankymosi rašo. Laikraščius skaito visi žmonės: ir seni, ir jauni. Visi tatai žino vyskupo atsilankymą ir tuo budu vyskupas įgija populiarizaciją, tai yra pasidaro plačiai visuomenei žinomas ir gerbiamas.

Štai dabar miestus lanko su savo prakalbomis ir pastebėjimais Amerikos prezidentas. Kur jis nepasisuks, ką jis nepasakys, viskas laikraštyj atspauzdinama, žodžiu tariant, kiekvienas jo žingsnis aprašomas ir plačiai visuomenei žinomas.

Štai bile kokia amerikonų organizacija daro savo kongresus, konvencijas, suvažiavimus. Žiurėkis, jų tie suvažiavimai ir parodos laikraščiuose aprašoma, visuomenė žino, kas čia tokio atsitiko, kam tas reikalinga, kokiam tikslui, kieno vardu veikiama ir tt.

Viršui parodytiems pavyzdžiams nebreikalingos presos komisijos, nes tokiuos pav. vyskupų atsilankymus, prezidento keliones, amerikonų suvažiavimus ir tt. patįs laikraščiai aprašo su savo reporterių pagalba. Laikraščių reporteriai tokias žinias gaudo, aprašo, sprendžia, daro pastabas ir viską, bile tik visas raštas butų skaistesnis, atkreipiantis skaitytojo domumą.

Lietuvių-gi visokius suvažiavimus aprašo plačiau tik lietuviški laikraščiai, o angliški arba visai nieko nepamini, arba kad trumpai ir pamini, tai visuomet klaidingai, kitoniškesnėj šviesoj, nei kaip tikrai tas reikėtų.

Štai S. L. A. seimą mieste Worcesteryj angliški laikraščiai pavadino lenkų suvažiavimu. Seimas bet turėjo išsirinkęs presos komisiją, kuri tuojaus tą klaidą laikraščiuose pataisė: kad ne lenkų suvažiavimas ir apvaikščiojimas, bet lietuvių.

Taigi lietuvių suvažiavimuose renkasi presos komisija tam dalykui, idant ji pranešty vietiniams laikraščiams be klaidų, kas suvažiavo, ko suvažiavo, kas jie do vieni ir tt.

Pastaramjame seime ir buvo išrinkta presos komisija, bet ką ji nuveikė, meldžiamieji, pasiklauskite jos. Ji privalėjo į Clevelando angliškus laikraščius paduoti žinias apie tą seimą. To nepadarė ir seimo vedėjas net užmiršo baigiantis seimui pas tą komisiją paklausti raporto. Nors buvo laikomos pamaldos ir paroda prieš prasidėsiant seimui, bet Clevelando svetimtaučiai gyventojai to visko nežinojo, o jei ir buvo bent koksai apie parodą paminėjimas, tai nėra abejonės, kad lietuviai užvardinti kokiais "polanderiais".

Už tai-gi ir pakeliama dabar klausimas, ką veikė presos komisija Clevelande? Ar gal ji išrinkta tik paminėjimui protokole?

Tegul atsako ant to klausimo komisijos sąnariai: kun. Halaburda, kun. Matulaitis ir p. Skunskis.

Z. K.

Chicago, Ill. 85 kuopa S. L. R. K. A. turės savo bertaininį susirinkimą Nedėlioje, 10 d. Spalių 1909 m. Šv. Kazimiero parapijos svetainėje 2 val. po piet. Kiekvienas sąnarys privalo pributi, užsimokėti savo mokesčius, o taipgi paimti ant pardavimo tikietų ant ateinančių Fėrų, kurie atsibus 14, 20 ir 21 d. Lapkričio, 1909 m., p. A. Beržinskio svetainėje prie 46tos ir Wood gatvių.

Komitetas.

Edwardsville, Pa. 1ma kuopa S. L. R. K. A. laikys savo susirinkimą Nedėlioje, 17 d. Spalių, 1909 m. bažnytinėj svetainėj 4 val. po piet. Užprašom visus sąnarius susirinkti ir užsimokėti bertaininę mokestį, taipgi užprašom ir tuos, kurie nori prisirašyti. Taipgi bus svarbių nutarimų kas link Centrališko Komiteto nepadorus darbus, ir apsvarstymas apie protestą tilpusį "Katalike" No. 35.

Jonas Kučinskas,
1mos kuopos sekr.
238 Slocum Ave.,
Kingston, Pa.

Rusijos biurokratijos supuvimas.

Su kiekviena beveik savaite Rusija sutinka savo nusižeminimą, kuris jai liepia giliau pagalvoti apie Romos maksimą: "Vae victis!" "Vargas pergalėtojams!"

Dideli pralaimėjimai užsienio politikoje, o viduryj pasibaisėtini reakcijos besivyniojimai, kuri visomis savo jėgomis stengiasi prisilaikyti prie valdžios styro, nuolatos kompromituojama begėdiškomis sauvalėmis.

Skandalas paskui skandalą išsiveržia, viena vagystė atidengia kitas, o toji trečią ir taip toliau nuolatos. Pradėjus nuo žemsargio raudonsiulio ir pabaigus ant ministerio, visi naudojasi kyšių sistemu, bet taip plačiai, kad jei norėtum tuos santikius kaip nors panaikinti, prisieitų visa dabartinė tenai tvarka iš pamatų išgriauti.

Jau kaip žinoma iš telegramų, komisija ištyrimui intendenturos knygų, kurią paskyrė pats karo ministeris, padėjo ranką ant taip nešvarių paslapčių, kad to skyriaus viršininkui, generolui Poliakov, liepta pasiimti sau ilgas urlopas, arba, mandagiau pasakius, paliuosuota jis iš tarnystos.

Dabar viešpatauja toksai chaosas, toks juokingas susimaišymas — kad nežinia ir kaip tie tirinėjimai pasibaigsią.

Niekas nenori buti aukos ožiu, vienas kitą išduoda, vienas kito bijosi — reikėtų prašalinti visus — bet kas užims jų vietas?

Tik jau ne dabartinė trečioji Duma ir nekoks rusas patrijotas, nes kaip Duma, taip ir tie patrijotai išauklėti to piktadariško sistemo ir prisilaikanti tų pačių nuomonių.

Bliauta Europoje ir Amerikoje ant Panamos reikalų Paryžiuje, piktinosi opinija Dreifuso istorija, kuri supurtė Pranciją — bet koks tai skirtumas!

Prancijoj, nežiurint į jos silpnybes ir ydas, esama dar teisybės sąjausmo, esama minių susipratimo ir tenai neleidžiama ikišiol sutrempti teisybė ir uždengti prieš pasaulį visokias niekybes, už kurias visuomet atsako liaudis savo prakaitu ir krauju.

Rusijoj tuo tarpu, kuomet ministeris Krivašein pavogė 50 milijonų rublių, caras Aleksandras III pats jam teikė žandan, bet neleido to dalyko nagrinėti teismui, nes teismas butų perdaug visokių šelmyščių išvilkęs eikštėn. To atsitikimo gyventojai nežinojo.

O tas atsitiko tuo laiku, kuomet Rusija buvo garsi savo galybe.

Nunai visi priešai iš Rusijos juokiasi ir jos "galybės" niekas nebijo. Net tie patįs jos sandarininkai ją už niek laiko.

Revoliucijonierius Burcev, kuris nuplėšė kaukę Azevui, žmonijai labai daug prisitarnavo, sudėdamas nesenai tikrus priparodymus, kad Rusijos slaptos policijos Paryžiuje viršininkas, generolas Harting, daugybės ordenų kavalierius — tai senovės suokalbininkas, savame laike pasmerktas 5 metams kalėjimo už norėjimą nužudyti Aleksandrą III, kriminalistas, turintis net kelias pavardes.

Ar tai reikia dar biauresnio Rusijai pažeminimo, atidengus tokius kriminalistus caro tarnus ir provokatorius. Rusijos diplomatija užsienyj nuo to labai daug nukentėjus ir dar nukentės.

Kįla dabar klausimas: Ar tai nerangumas, ar tai šelmystė? Ir išteisybės abudu.

Prancijos valdžia dabar nusprendė, kad neleis tokiai caro slaptai policijai respublikoj gyventi. Ir štai šiaurės meškinas netenka vieno užtarėjo.

Kol Rusijoj biurokratijos sistemas nepersikeis ir santikiai nebus prideranačiai apvalyti, tol tenai tegalima laukti vis naujų skandalų ir morališkų pralaimėjimų, o paskui, žinoma, ir materijališkų nuostolių.

Likučiai nuo karališkų stalų.

Vienas Vokietijos laikraščių skelbia žingeidžias statistikas apie santikius virtuvėse pas įvairius Europos valdovus ir ant galo paduoda originališkas skaitlines, o ypatingai, kiek tų virtuvėse eina už nieką brangių valgių, gerymų ir visokių gardumynų likučių, kurie nuo stalų paimama ir jau antru sykiu atgal nepaduodama. O tarp tų valgomų daiktų esama tankiai nei nepajudintų, nei nepradėtų.

Vienos rumuose — kaip tvirtina tasai laikraštis — vertė tų "likučių" per metus siekia 400.000 koronų. Po atmintinam pereitųjų metų jubilėjaus pokyliui turėjo likties tų likučių nuo stalų vertės 15.000 koronų. Tas viskas teko virtuvės mistrui ir kitiems tarnams į kišenius, kadangi tie likučiai parduodama. Tarnai gauna už tai gerą sau pelną. Likučiai parduodama į miesto aristokratiškas valgyklas.

Tas pat veikiasi Italijos rumuose ir Ispanijos, nors tenai jau seniau įvesta nekurie taupumai valgiuose ir gerymuose ir tokiu budu virtuvių tarnams susimažino įplaukos.

Vokietijos rumuose virtuvė gerai prižiuroma. Regis jos prižiuro tankiausia pats Vilius, idant tarnai perdaug nesinaudotų vagystėmis. Taigi per didesnius pokylius tenai nieko negaminama rumų virtuvėse, bet viskas užsakoma valgyklose už sutartą kainą, po 20 markių nuo kiekvieno asmens.

Kas link Anglijos karališkos virtuvės, tai tenai viskuom asmeniškai užsiimdinėja pati karalienė, butent kasdiena peržiuri sąskaitas, kontroliuoja išlaidas ir neleidžia virtuvių užvaizdoms pelnyties.

Bet tiesiok priešingai veikiasi Rusijos caro virtuvėse. Tenai kasdiena nuo stalų šalin paimama įvairių valgių vertės 100—125 rublių, kas lieka virtuvių tarnų savastimi. Paimama šalin nevalgyti kepsniai, brangūs vynai, cigarai ir viskas. Vyno ta pati bonka ant caro stalo du sykiu negali but pastatyta, norints tai butų brangiausias vynas ir net neatidarytas.

Reta ištarmė.

Paryžiuje prisaikintojų teismas šiomis dienomis paliuosavo nuo visokios atsakomybės Ellmondą Bandin, kuris nušovė savo pačią, idant jai tuo sutrumpinti kentėjimus.

Bandin yra neturtingas pirklys, 39 metų amžiaus. Teisme jisai aiškiai su ašaromis štai ką išpažino:

"Mano pati, kurią labai mylėjau, labai kentėjo nuo astmos (dusulio). Per ištisas naktis negalėjo miegoti. Kuomet paguldydavo galvą ant pagalvio, šaukdavo: "Smaugiuosi! Var dan Dievo, pertraukk man kentėjimus! Leisk man numirti!"

Paskutinę naktį baisiai kentėjo: norejau eiti ir parnešti vaistų.

"Ne — atsakė man — nepirkinėk daugiau vaistų. Žinok, kad esame bėdini. Vaistai nieko negelbės!

"O kaip aš kenčiu! Bet vaistų daugiau nepirk. Jau aš ir taip daug tau atsiėjau! Jei mane myli, pertraukk man kentėjimus, parodyk man savo meilę ir leisk man tave apleisti. Užmušk mane!

"Jei butum drąsiu žmogum, tai neleistum man tiek daug kentėti!"

"Palikau kaip koks beprotis, matydamas jos baisią agoniją — baigė Bandin savo kalbą. — Nutvėriau tada revolverį, kokį namie turėjau, ir šoviau jai į galvą. Numirė tuojaus.

"Tada nusprendžiau ir pats nusišauti, bet atsiminiau savo vienatinę, varge gyvenančią seserį. Nuėjau pas ją, o ji man patarė pačiam pasiduoti policijai, ką tuojau ir išpildžiau".

Jam teisme pasakojant visi ten esantieji verkė, o net ir prisaikintojai šluostėsi ašaras.

Vietinės žinios.

Iškeliavo seminarijon. Pereitą mėnesį į dvasiškąją Rymo katalikų seminariją, St. Louis, Mo., iškeliavo "Kataliko" išleistojo brolis Stasys P. Tananevičia ir tenai priimtas Philosophijos kursan. S. P. Tananevičia dar jaunas vaikinas, baigęs Chicagoj pirmiausią viešą mokyklą, o paskui Šv. Stanislovo kolegiją. Velijama jam sveikatos ir geriausiojo pasivedimo jo moksluose.

Iš sveikatos biuro. Pereitoj savaitėj mieste aplamai pasimirė 616 asmenų tame skaitliuje 358 vyriškos lyties 258 moteriškos.

Žydai ir gyvos prekės. Tardymas reikale policijos inspektoriaus McCann kyšių išvilko eikštėn baisiausius santikius, kokie viešpatauja šiaur-vakarinėj miesto dalyj, o taippat patvirtino, kad žydai daugiausia pirkliauja gyvomis prekėmis, nes žydelkaičių daugiau kaip kitų tautų merginų tegalima viešuose namuose užtikti. Tasai dalykas sujudino kuone visus Chicagos rabinus. Andai jie laikė savo susirinkimą ir tarėsi pradėti kovą su paleistuvybės namais, taip kaip esama New Yorke. Be to nutarta kreipties pas miesto majorą, idant jisai tai miesto daliai paskirtų daugiau policijantų tvarkos įvedimui ir palaikymui.

Algos moterims. Nesenai Chicagoj atsibuvo Amerikos darbo moterų draugijos atstovių suvažiavimas. Nutarta labai svarbųs dalykai, pav., idant valstybės pavieniui mokėtų algas lig gyvos galvos visoms našlėms, kurių vyrai bile kur dėl nelaimingų atsitikimų pražuva, paskui serganačioms moterims, kurių vyrai negalinti kokiu nors budu išmaitinti savo šeimynas. Taippat darbuoties visur moterims darbininkėms įvykdinti dienos darbo 8 valandas ir uždrausti joms dirbti naktimis, o taippat dirbti stovint. Sekantis darbo moterų draugijos suvažiavimas atsibus Bostone 1911 metais.

Kova pradėta. "Chicago Anti-Smoke League" pradėjo kovą prieš gelžkelių kompanijas ir tikisi savo pusėn patraukti visas didesnes miesto organizacijas. Pirmiausia norima priversti miesto tarybą, kad ji priimtų įstatus, pagal kuriuos butų užginta gelžkelių kompanijoms naudoti mieste garvežius, kurie savo dumais teršia miestą ir naikina piliečių sveikatą. Jei miesto taryba tą projektą priims, tada lyga pradės bylą su kompanijomis, kurios jau dabar besistengiančios tą miesto nutarimą panaikinti, arba — kaip tai Amerikoj veikiama — padaryti tą reikalą nekonstitucijiniu.

Curtiss atkeliauja. Glenn H. Curtiss, Amerikos garsus aviatorius į Chicago šiomis dienomis atkeliauja ir su savo lakstytuvu darys bandymus Hawthorne 15, 16 ir 17 d. Spalių. Miesto gyventojai taja žinia pradžiugę, kadangi pirmu sykiu turės progą pamatyti skraidžiojimus padangėmis su naujai išrasta mašina.

Leista žuvis gaudyti. Pietinėje miesto dalyje parkų komisija šiomis dienomis leido parkų kudrose žuvis gaudyti. Gaudymas leista lig Balandžiui busimųjų metų.

40 metų lietuvių emigracijos sukaktuvių apvaikščiojimas. Ateinančiame nedėldienyj, ty. Spalinio 10 d., Chicagos lietuviai turės progą imti dalyvumą iškilmingame 40 metų lietuvių emigracijos sukaktuvių apvaikščiojime. Apvaikščiojimas prasidės 5 val. vakare ant Bridgeporto šv. Jurgio K. parapijos mokyklos svetainėje. Tą iškilmybę surengė bendrai visos Bridgeporto draugijos ir kuopos. Pasitikima, kad Chicagos ir apylinkės lietuviai ton iškilmėn atsilankys, nes įžanga bus veltui ir kalbėtajai iš kitur.

100 Tukstancziu

Gražiausių Popierų su gražiausioms pavinczlavonėms su kvietkoms ir konvertais pardavinėsime labai pigiai:

Popieros drukuotos su kvietkomis.

1000 popierų	su kopertais	parduosime	už $8.00
2000	„	„	15.00
3000	„	„	20.00
4000	„	„	25.00
5000	„	„	30.00

Popieros drukuotos be kvietkų.

000 popierų	su kop.	parduosime	už 6.00
2000	„	„	11.00
3000	„	„	15.00
4000	„	„	18.00
5000	„	„	20.00

Pasinaudokite isz tokios progos, nes tos popieros yra labai puikiai iszdrukuotos ant geros popieros, žodžiu sakant geriausios popieros už visas kitas popieras. Plnigus siuskite ant adresso:

J. M. TANANEVICZE
3244 So. Morgan St. Chicago, Ill

F. Bernatowicz

PAJAUTA

Lizdeiko Duktė arba Lietuva XIV metašimtyj.

Istoriškas Romanas

Išguldė Jonas Montvila.

(Tąsa).

užtikrinimo. Aš neapsakomai jo gailiuosi, nes jaigu lenkai ten jo nesukapos, tai ji jam anksčiau, ar vėliau nusuks sprandą.

— Juk tai per jos priežastį visos suimtinės liko paliuosuotos? — užklausė Traidėnas.

— Visos lig vienos, ir gerai atsitiko. Arba tai nėra burtai, kad Jagaila, ką užkariavo Lenkiją, pamatęs vieną lenkiutę, taip nustojo galvos, kad visoms suteikė liuosybę? Dar tas neikados neatsitiko Lietuvoje. Teisingai, aš pats, žiurėdamas ant burio tų suimtinių, bijojausi jų, kaip piktų Kaukų ir labai nudžiugau išgirdęs, kad šitas debesys atsikreipė į savo šalį. Kiti kareivių, sekdami Davainą, norėjo traukti su jomis atgal, bet kunigaikštis po bausme mirties užsakė, kad nei žingsnio; dabar, girdžiu, vaikščioja, kaip išvirinti, taip juos apkerėjo tos lenkės. Ar tėmijai, kaip ta išdidi belaisvė, pažvelgus į mus, staiga apalpo?

— Kaip-gi tu manai, kas ją galėjo taip perimti?

— Paprastai piktas gero nekenčia.

— Žinoma, žinoma — kartojo neramiai Traidėnas, kurį tie keli žodžiai įvedė į gilų užsimąstymą. Po valandos pašoko ir žingsniavo po tuščią šventinyčią. Artinosi tuomet ta laiminga laiko atmaina, kada žiema, nuvarydama paskutinius sniegus, užleidžia vietą pavasariui, ir kiekviena diena puošia svietą naujomis gražybėmis. Jau Patrimpas, vandenų ir šaltinių dievas, sulaužė Vilijos ledus. Motina ir Ragana, girių dievaitės, megama sau spalva pradėjo puošti medžius, krumus ir pievas. Viskas, kas buvo žiemą apmigę, atgijo išnaujo. Laukuose piemens, paupiuose varlės, o ore paukščiai su džiaugsmu sveikino sugrįžimą to malonaus laiko; viens tik Traidėnas, apkaltas murais, nejautė šito atgyjančio gražumo. Besispraudžiantis iš aukšto vakarinis vejalis apsiautė jį malonum savo attekėsiu ir iš suspaustos krutinės traukė sunkų atsiduksėjimą. Paskendęs mintyse jaunikaitis skersai ir išilgai trypė po šventinyčią, kada prisiartinęs prie durų susidurė ant slenkščio su viena dviejų moterų, kurios turtingai apsirėdę su uždangalais ant veidų ėjo į šventinyčią, ir taip ją pergązdino, kad ta su klyksmu atšoko.

Nors, po teisybei, Traidėnas nebuvo kaltas, bet jos balsas perėmė jį kokiu tai sumišimu.

Tuomtarpu antra moteriškė, perimta vietos pagodone, nuolankiai artinosi prie altoriaus. Šviežių rožių vainikas dabino jos galvą. Buvo tai Auksė, ateinanti su pamerge sudėti Žinčiui priešliubines aukas. Tarnas nešė paskui ją du baltu, kaip sniegas, gaidžiu ir padėjo juodu ant aukuro laiptų. Pamergė-gi valandą pasiliko nuošaliai. Varstyta auksu skarelė, kuri dengė jos veidą, nedaug kenkė jos patogumui, nes nors veido skaistumą ir saldumą atžvilgis kiek ir gesino, visai nieko nekenkė gražumui jos veido. Jerbutas jau anksčiau žinojo, kad kunigaikščiutė šioje valandoje ketino daryti auką ir tuojaus pasirodė šventinyčioje su buriu kunigų.

Tuomtarpu Traidėnas su nuosteba žiurėjo į pamergę; juo labiaus į ją tėmijo, juo daugiaus išrasdamas ją pažįstamesne, kaskart daugiau darėsi susimaišiusiu. Pagaliau visiškai sujudintas, užsidengė delnais veidą ir užsispraudė už pilioriaus. Malonėjo prisiartinti, norėdamas persitikrinti, bet neturėjo drąsos išeiti iš šešėlio; ant laimės užimtas maldomis Jerbutas neturėjo laiko jo daboti. Merginos ugis, jos dailus sudėjimas, visas jos patogumas, taip puikus, taip jam žinomas, sumaišė jam protą ir tuomi didesne perėminėjo nuosteba, kad jokiu budu negalėjo daleisti, jog žinoma jam esybė, kokiu nebuk atsitikimu rastųsi vietoje, su kuria jos luomas ir prilikimas niekad negalėjo turėti jokio susirišimo; betgi neabejojo, kad ją mato priešais save.

Ką jis neduotų, kad tik galėtų sunaikinti tą baisią uždangą, po kuria slepiasi puikus jos veidas, kad galėtų išgirsti vieną ištartą jos žodį? Bet mergina, kaip graži stovyla, nesijudindama stovėjo atokiai nuo altoriaus tyliai melsdamos, o blizgančiose jos akyse rodėsi ašaros: taip buvo užimta Auksės laime. Traidėnas svarstė tolumą jos gyvenimo, taikė prietikius su Vilnium, daleidinėjo visokeriopas priežastis, trynė akis, stebėjosi ir išrado jau sau žinoma; pagaliau išdrįso kiek prisiartinti ir šalčiau prisižiurinėjo jos patogumui. Jo abejojimas tuomi labiau darėsi panašus į teisybę, kad nepažįstama kreipė nuo jo žingeidžias akis už pilioriaus. Gerai žinojo, kad pasislėpęs šešėlyje jisai geriau už ją galėjo žiurėti ir tėmyti. Drabužis, po teisybei, ją skyrė ir visiškai nebuvo jos luomo, nei šalies; bet ši aplinkybė, gal buti pritaikinta prie apygardos, mažai naikino jo abejojimą. Šešėlis josios kasų, rodos, taipgi traukė į abejojimą, vienok gaudė dar lekiančią viltį, netikėdamas pats sau, dar raminosi nors iš malonaus pasirodymo; kassyk aiškiaus nyko pirmi nuogąsčiai, bet vydamas apsirikimą dar žiurėjosi, dar norėjo apkerą prailginti ir velijo, kad ištikro butų tuomi, "kas tvėrė jo baimę ir laimę".

Pabaigus maldą Auksė nusiėmė nuo galvos vainiką ir, su gailestim pažvelgus į tą savo mergaitės papuošimą, padėjo jį ant altoriaus; Jerbutas tuojaus gintaru ir vašku pakurė ugnį. Iškilę liepsnos, apšviečiančios šventinyčią, rodos noriai priėmė auką ir lėmė pasekmingumą ryšių. Panašus dienai vaiskumas pridavė Traidėnui naujas iššiuros srioves; koras pasislėpusių kunigų, lemenčių Auksei laimę, sukrėtė triobėsio sienas. Ant to balso merginos pakėlė rankas aukštyn, pasimeldė dar valandą ir skubiai išėjo iš šventinyčios. Traidėnas neramia akim sekė paskui nepažįstamą ir ilgai paskendęs mintyse svarstė apie nepastovumą likimo, kuris ir šioje vietoje neliovė daręs iš jo sau juokų.

Atsitolinus merginoms, prisiartino prie jo Jaunutis, kurio linksmumą pergalėjo stropi apie draugą rupestis.

— Matei tat kunigaikščiutę — tarė — kuri Vaidylą iškėlė aukščiau kunigaikščio Danieliaus, matei tą karžygį moteriškame drabužyj; dabar reikia dar, kad pažintumei jaunikį. Žiurėk, kuomi stojasi moteris palikta ant valios; kur kitur tokios vestuvės gal neitų. Bet kas-gi tau? Ar ne silpna? Kas pasidarė, kad taip pašlijei prie sienos, kada kunigaikščiutė darė auką? Ligšiol dar visas drebi ir išblyškęs lyg Pikulis. Traidėnai, kas tau yr'? Išeikk ant tyro oro, aš tuomi tarpu pasiliksiu prie aukuro.

— Atstok! atstok! — šnekėjo apsvaigęs jaunikaitis. — Pasakyk man, kas per viena toji kunigaikščiutės pamergė?

— Ta, kurią taip smarkiai sutrenkei? Gražiai prie jos prisigretinai: pamįs tave ilgai. Bet daugiaus susimaišei, negu nusikaltai. Nusiramink, nors ana ir šventa, bet manding ant tavęs nesiskųs.

— Jaunuti, meldžiu tavęs, pamesk šituos juokus; jei ją pažįsti, sakyk kaip vadinasi?

— Kaip matau, akyvum tave daro jos vardas, o mane dar akyvesniu tavo žingeidumas. Be abejonės aš ją pažįstu, ir kas-gi jos nepažįsta? Yra tai garsi mergina, apie kurios ranką suka pirmutiniai valdovai, bet ligšiol dar jokis nepataikė atkreipti jos atidžią ant savęs. O tu, tėmyk tik, esi taip laimingu, kad norėdama tave pamatyti tyčia su kunigaikščiute atėjo į šventinyčią dienoje tavo tarnystos.

— Tyčia? ar gali tai buti? — užklausė išnaujo pabugęs jaunikaitis. — Užmuši mane! Ji norėjo mane matyti? Turiu tuojaus iš čia prasišalinti!

— Šalintis nuo vienos merginos, kuri tau nieko blogo negali padaryti? Traidėnai, tu esi kokiame — tai suklydime; ji negali buti sutvėrimu, kurio tu turi bijotis; nurimk-gi, tai nėra kokia lenkė, tai duktė mųsų Krivių krivaičio.

— Duktė Krivių krivaičio? — lyg iš miego pabudęs atkartojo Traidėnas — Tai yra Lizdeikos duktė? Ar esi persitikrinęs, kad neklysti? O, kaip-gi mane nuraminai ir nukankinai podraug! Bet gal dar tik vilioji mane? Jei tai yra Pajauta, tai kam ji mane norėjo matyti? Aš jai visai n'esu pažįstamas.

— Taigi, kad n'esi pažįstamu, tai ji ir norėjo tave pažinti. Ir Krivių krivaičio duktė yra moteriškė, o jos, sako, visos yra žingeidžios. Ar gal manai, kad nežino, kas įvedė šventinyčioj tokią tvarką? Senis Lizdeika į ją tiki, kaip į antrą Perkuną, ji turi labai didelę galę prie dvaro dėlei savo dorybių ir mandagumo; sako net, kad Jagaila į ją įsimylėjęs, bet tėvas, girdžiu, skiria ją tam, kurs ilgainiu žada pasilikti Krivių krivaičiu.

— Bet, tai yra Pajauta; kas per atsitikimas! Pajauta! — kartojo neramus Traidėnas, negalėdamas susitaikinti su taip ypatinga žinia, kad net jo draugas, matydamas taip didei sujudintą, paliko jį ir užsiėmė reikalais savo tarnystės prie aukuro.

XII

KELEIVIS.

Ir tai yr' tas, ką perim' gailesčiu mane.
Sakyk-gi man, mano tėvas, ką-gi sakė tau?
Trembecki.

Praslinkus kelioms dienoms, kad iš eilės Traidėnas vėl atlikinėjo tarnystą su Jaunučiu, prisidirbęs su juomi gerai po dienos sunkių darbų, leido jam atsilsėti, o pats, apsiėmęs daboti Žinčių, sėdo palei aukurą ir išvalios visas paskendo liudnose mintyse. Buvo jau pusiaunaktis, nieks nelankė šventinyčios, o ugnis degė tylia liepsna. Tame išgirdo kasžinką įeinant per duris ir atsargiai slenkant prie aukuro.

— Kas ten? — paklausė Traidėnas.

— Aš, tavo tėvas — atsakė priėjęs Visbara.

Pašoko prie jo nudžiugęs jaunikaitis ir, širdingai jį spausdamas, klausinėjo nauienų.

— Ar vieni čia esame? — užklausė senis, sukumpęs po sunkum pundu. — Turiu tau pranešti svarbius dalykus.

— Snuduriuoja ten kampe mano draugas, bet nors jis mudu ir girdėtų, nereikia jo bijotis, nes tai geras mano draugas. Sakyk man pirmiausia, kaip laikosi mano tėvas?

— Gyvuoja, bet geriaus eikime ant kiemo, nes aš bijausi net ir šitų sienų. Lauke bus ramiaus.

Pasiklausė Traidėnas savo draugo ir išėjo iš šventinyčios.

Jaunutis, prijunkęs prie budėjimo, nemiegojo taip sunkiai, kad neišgirstų Visbaro įėjimo; priešingai, matė jį gerai ir pažino jame senį, kurs nesenai, kaipo Traidėno tėvas, įvedė jį į šventinyčios murus. Žingeidus tat patirti apie ką jie šnekės ir savo žingeidume mažiau švelnus, pamaži nusekė paskui juos ir atsistojęs prie durų ištempė savo ausis. Naktis buvo tyki, viskas apsiaubta miegu ramiai ilsėjosi, o mėnuo pilnatyj taip aiškiai švietė, kad per kelias dešimt žingsnių galima buvo atskirti daiktus.

Atsisėdo juodu ant Perkuno laiptų, tik keli žingsniai atokiai nuo durų, taigi Jaunutis lengvai galėjo girdėti kalbančius.

Drebantis ir neramus Traidėnas su nekantrumu laukė senio prakalbant, kuris, su baime žiurėdamas į stovylą, tarė:

(Tolia is bus).

HUMORAS IR SATYRA.

(Tąsa).

— Pons profesoriau, meldžiu paduoti man savo ranką, nes nusirisiu nuo tų trepų — atsiliepia jau ne jauna, riebi moteriškė, nešina vienoj rankoj krepšelį, o antra palaikydama mažą šuniuką, kuris stengiasi pasprusti ant žemės. — Filus, nesisukinėk!

— Kokis tai puikus darželis! — sako jauna, gal septyniolikos metų mergaitė, bėgdama greitai ant vidurio darželio ir tenai aplinkui besidairydama.

— Teisybė, gražus — atsiliepia mums žinomas Klemensas, atsargiai vezdamas trepais ponią. — Čia taigi su ponia Matilda praledžiame ištisas dienas... Bet štai ir ji čia...

— Perstatau tamstai — sako, besiartindamas prie kresės, ant kurios sėdi Matilda — mano seserietę, Mariutę, o tai ponia Hortensija, mųsų bičiuolė ir kambarininkė.

Kuomet moters paduoda sau rankas, mergina Hortensija sako:

— Praktiškoji mokytoja skyrių mokyklų...

— Širdingai esu linksma — atsiliepia šypsodamos Mariutė — pasipažinus su tamsta, ir nors neturiu teisių, vienok prašau, teikkis priimti mano dėkonę už malonią mano dėdės globą... — o į Klemensą tyliau: — nesumelavai, mielasis dėduk, nepaprastai užimantis jos paviršutinumas.

— Jos veido oda išrodo kaip koksai pergaminas — švepa Mariutė Hortensijai ant ausies — susirgus, ligota... — Atsiprašau tamstų, bet aš turiu atsisėsti, esu daug suvargus. Kas iš tų kalnų, jei žmogus esi suvargintas ir alkanas... Bet, bet, žinai, ponas profesoriau, man du svaru susimažino... Filus, prašau, buk mandagus...

— Koks tai stebuklingas reginys! — čiulba Mariutė, nusiimdama skrybėlę ir dairydamos aplinkui — tasai kalnas apaugęs eglėmis, kurios išrodo, kaipi vienos ant kitų augtų ir butų susipynusios... o tasai baltas kryžius, riogsantis ant pat viršunės kalno... stebuklinga, gražu, malonu tuose Druskininkuose!

— Leis, tamsta — atsiliepė Matilda į Hortensiją — kad išpradžios geidžiu atlošti šeimininkės rolę ir užsiminsiu apie pusryčius. Mųsų tarnas tuojaus parneš iš valgyklos, ko tamsti norėsita...

— Mariutė, abejoju, idant ką nors valgytų, ji jau gėrė kavą stotyj; bet aš myliu valgius sočius, vedu hygieniską gyvenimą... mėsa ir mėsa... tai valgis artesnis žmogaus prigimimui... Filus, eikk šalin, nes tuojaus tave ištrenksiu laukan! Mano taisyklė: neprisileisti ligos... šalinties, kiek tik galima šalinties... nes sveikame kune, sveika dvasia... Ir kad turėčiau didesnę valdžią ant pono profesoriaus, idant manęs norėtų klausyti, butų toksai sveikas, kaip ir aš...

— Ir kasdiena svertų vis du svaru daugiau, kaip tai tamsta — įsimaišo juokdamos Mariutė.

— Tai gal raumeninę? — Jokubai, Jokubai! — šaukia tarp durių stovėdama Matilda, o kuomet tasai pasirodo tarp durių, sako toliau: — prašau tavęs, eikk tuojau valgyklon ir parnešk valgio...

— Mėsos su bulvių skystimu — priduria Hortensija — tiktai, manasis seneli, išrink šmotelius kur nuo kaulo, be kvietkos supranti? Nesusileidžiama riebuma kenkia...

— Dar ko ten sau užsimanė — murma Jokubas.

— Kaip-gi tai tamstai patinka Mariutė? — klausia tįliai Klemensas, prisiartindamas prie Matildos.

— Malonus vaikelis — atsako taippat tyliai— tikras džiaugsmas, tikras pavasario gyvenimas...

— Teisybė, maloni ponia — atsiliepia Mariutė, apžiurėjus visą darželį — kad po pietų tuojau einame į kalnus pasivaiščiotų. Bėginėsime, laipiosime ant kalnų viršunių, ir dėdė su mumis ir ponia Hortensija privalo, juk tas labai sveika. Ir jisai kaip atkeliaus, sakau dėdei narsus vaikinas, po uolas laipioja kaip katinas...

— Gaila labai, miela poni — kalba Matilda — ale aš tokiems pasivaikščiojimams neturiu spėkų...

— Jei aš galėčiau — priduria dusaudamas dėdė — jei galėčiau... Na, jei dar P o n t r a r a c a c o nieko negelbės, tuokart atsieis pasikarti ant pirmos geriausios šakos...

— Esu persitikrinus, kad gelbės — įsimaišo Mariutė — tokie vaistai iš Indijų, pagirtini... Konsulis buvo parsiuntęs Anglijon...

Tuo tarpu pasirodo Jokubas su taca, kurią išdidžiai stato prieš Hortensiją.

— Graži mėsa... o duonos? Nes aš galiu eiti prieš kalną... o net tas labai sveika... Filus, beproti, sakau tau, buk švelnus ir mandagus... Aš, dėkui hygieniškam gyvenimui, turiu geras spėkas... ale tu, Filus, iš proto brendi, fe... nesikabinėk!...

— Štai tie vaistai nuo Sumatros, apie kuriuos dėdė rašėte? — klausia Mariutė.

— Tie patįs, kuriuos daktaras nesenai užrašė Anglijoj... Visi sutinka, kad jie yra labai geri

(Tolias bus).

Mindaugis

Didysis Lietuvos Kunigaikštis ir Karalius.

Trumpas aprašymas jo gyvenimo ir darbų.

(Iš "U-ko").

(Tąsa).

Zokoninkai vienok nemanė apleisti Žemaičius. Pilis už pilies dygo pavestame jiems krašte. Po mušies ties Šatais mistras Burhard'as pastatė ant Nemuno Karšuvos pilį. Įkurimas tos pilies labai įnirtino ir sujudino žemaičius. Nesitikėdami pilies paimti, jie ties Karšuva įtaisė savo lygiai tvirtą pilį ir pastatė joje stiprų kareivių pulką. Vokiečiams pilyje priėjo striukai, nei dieną, nei naktį žemaičiai nedavė jiems atsilsio. Mistras Burhard'as skubiai taisė karumenę išgelbėti Karšuvos pilį ir nubausti žemaičius. Pagal jo prisakymą ėjo kareivių pulkai iš Lyvžemės, Kuršžemes ir net tolymi Estai skubino pašalpon. Buvo pakviesti talkon ir Prusų zokoninkai, kryžeiviai, ir jų maršalka Botelis išjojo į Žemaičius su gražia karumene. Tokiu budu prie Karšuvos artinos dvi karumeni, nuo žiemių kardininkai ir nuo pietų kryžeiviai. Žemaičiai numanė neišsigalėsę pilyje atsiturėti prieš didžią vokiečių galybę, bet nenusiminė. Budami drąsesni atvirame lauke, pasiėmė iš pilies apginėjus ir išėjo į Kuršžemę. Pakeliui smarkiai naikino kuršų šalį: plėšė ir degino sodžius, varė į nelaisvę moteris ir vaikus kuršų, kurie išėjo su zokoninkais į karą. Išgirdę apie plėšimą Kuršžemės, mistras Burhardas ir maršalka Botelis su visomis savo spėkomis išėjo paskui žemaičius. Kuršžemėje pas Durbės ežerą sutiko vokiečiai žemaičius ir čionai ant lygaus, plataus lauko, netoli Durbės pilies, 13 d. Liepos 1260 m. susikirto priešininkai. Prieš mušį kuršai prašė vokiečių, idant, pasisekus paveikti žemaičius, butų sugrąžinti jiems moters ir vaikai, kurie pateko į nelaisvę. Vienok vokiečiai nelygo, sakydami, jog pagal kališką paprotį grobis turįs tam prigulėti, kas jį kovoje įgysęs. Kuršai paslėpė širdyse savo kerštą. Prasidėjus mušiui, kovojo vikriai vieni ir kiti. Pačiame karštame laike kuršai apleidžia vokiečių eilias ir puola ant jų. Sekdami kuršus traukiasi nuo vokiečių estai ir daugumas prusų ir suima savo valdonus iš užpakalio. Vokiečiai nors suspausti iš dviejų pusių greitai nepasidavė. Jie turėjo geresnius ginklus ir geriaus žinojo kališką amatą nekaip lietuviškos gentys, todėl ir mušis tempės dar ilgai. Bet kertami iš dviejų pusių turėjo pralaimėti. Krito narsus mistras Burhard'as ir prusų maršalka Botel'is, žuvo 150 vienų zokoninkų, kurie budavo perdėtiniais arba oficierais prastųjų kareivių. Kritus pirmiemsiems vadams, eilios vokiečių susimaišė ir kareivius apėmė baimė. Metrašis sako, jog sumišimas ir persigandimas krikščionių buvęs taip didis, kad trįs arba keturi žemaičiai guldę šimtą priešininkų. Kaip vilkas, įpuolęs į avinų kaimenę, drasko juos, nerasdamas nėjokios atspirties, taip žemaičiai kapojo nusiminusius vokiečius. Katrie spėjo, gelbėjos pasislėpdami giriose arba lieknuose, bet ir čionai nevisiems lemta buvo išsprukti iš žemaičių rankų. Linksmus, su didžiu grobiu grįžo žemaičiai namon.

Durbės mušis padarė svarbią atmainą padėjime abiejų zokonų ir Mindaugio. Ji atnešė daug pragaišties kaip Lyvžemės, taip ir Prusų zokoninkams. Kardininkams prisiėjo visiškai išsigabenti iš Žemaičių, tik viena Klaipėdos pilis užsiliko jų rankose; taipo-gi Kuršžemėje pasisekė jiems užsiturėti tik Kuldigos pilyje, iš visų kitų išvyjo juos kuršai. Prusai, matydami vokiečius pasilpus, stojo geroje sutartyje prieš savo vargintojus ir tvėrės už ginklo, iššudė ateivius ir padarė galą zokono valdžiai, taip kad nors trumpam laikui susigrąžino senąją laisvę. Visą 15 metų prisiėjo kovoti kryžeiviams pakol vėl nepavaldė atpuolusius kraštus.

Mindaugio padėjimas link zokono taip-gi persimainė po Durbės mušiui, žemaičiai, paveikę zokoninkus, gavo didesnę drąsą ir užmanė persergėti karalių jo darbuose. Netrukus po mušio jie išsiuntė pas Mindaugį pasiuntinius po vadovyste Trainaičio, rytinių Žemaičių kunigaikščio. Pasiuntiniai prašė karaliaus atsitraukti nuo santaikos su zokonu, nužudyti vokiečius, esančius Lietuvoje ir mesti krikščionystę. Trainaitis patvirtino žemaičių prašymą, nurodydamas, kad pavaldžius vokiečiams žemaičius, galėsęs atsitikti tas

PASARGA: "Už korespondencijas ir apgarsinimus "Kataliko" Redakcija neatsako.

Administracija Liet. Teat. Dr-stės po priegloba Szv. Martino.

V. Urbanovicze Prez.
1623 S. Canal St.
Vincentas Armonas Vice-prez.
945—33rd St.
Martinas Z. Kadzievskis Sekr. Prot.
3244 So. Morgan St.
Mr. Antanas Kasperavicze Sekr. Fin.
884—33rd St.
S. P. Tananevicze Kasierius
3244 So. Morgan St.
REŽISZIERIUS TEATRU
Martinas Z. Kadzievskis
3244 So. Morgan St.

Administracija D. L. K. Vytauto Politiško Kliubo

WILKES-BARRE, PA.
John S. Lopatto.
Attorney-at-Law, Prezidentas.
47-48-49 Bennett Building.
Petras Aceviczius Vice-Prez.
58 Sheridan St.
Sylvestras Pileckis Sekr. Prot.
462 E. South St.
Kazim. Kuczinskas, Sekr. Finansų
180 N. Washington St.
Ant. Sheskevicze, Sekr. Finansų
501 New Grant St.
Jurgis Bekus Kasierius.
138 So. Meade St.
Petras Mazelka Globėjas Kasos
662 Northampton St.
Jos. Brrzdaitiss Glabėjas Kasos,
480 Stanton St.
Juozas Grimaila Marszalka
31 Tonnary St.

Vyriausybė Susivienijimo Lietuvių Namų Savininkų.

Aleksandra Byanskas, Pirmininkas,
3327 Auburn Ave.
J. K. Chmelauskas, Rasztininkas,
3231 Auburn Ave.

Kliubas Lietuvos K. Mindaugio.

J. V. Zacharevicze, prez.
917 33rd st.
Martinas Kadzievskis sekr.
3244 So. Morgan st.
J. M. Tananevicze, kasierius,
3244 So. Morgan st.
Kun. M. Krauczunas, kapelonas,
32nd Pl. and Auburn ave.

Draugisczių reikalai.

Pask. ir Bud. Draugystė KEISTUTO No. 1

Szi Draugystė skolina pinigus dėl nupirkimo arba statymo namų ant lengvų iszlygų. Serijos prasideda parsidavinėt kožną czvertmetį. Susirinkimai atsibuna kožną ketvergą 8 val. vakare L. Ažuko salėje 3301 Auburn Ave. kertė 33 gat. Norėdami daugiau dasižinoti atsiszaukit pas K, F. Pocių 944-33rd St.

Apvaikščiojimas

40 metų Lietuvių Emigracijos Jubilėjus. Spalio 10 d., 5 val. vakare, 1909 m., apvaikščiojimas atsibus šv. Jurgio K. parapijos naujoj salėj ant Bridgeporto, Chicagoje. Apvaikščiojimas yra surengtas paminėjimo 40 metų lietuvių gyvenimo Amerikoje. Ant apvaikščiojimo bus prakalbos, dainos, deklemacijos ir tt. Taigi kviečiame visus lietuvius ir lietuvaites, senus ir jaunus be skirtumo atsilankyti ir linksmai praleisti tą gražų vakarą. Salė atsidarys 4 val. po pietų, o prakalbos ir dainos prasidės lygiai 5 val. Inžanga sąnariams, katrie sykiu su draugystėms ateis, d y k a i, o kitoms ypatoms 15c.

Visi Chicagos lietuviai ateikite 10 dieną Spalio, nes bus labai iškilminga diena.

Su godone
KOMITETAS.

Puikus Teatras

Dramatiszkas Ratelis Liet. Soc. Sąjungos Chicagoje stato ant scenos Br. Vargszo garsią dramą "PIRMI ŽINGSNIAI" Nedėlioje 17 d. Spalio, 1909 m. Hull House salėje, kertė Halsted ir Polk gatvių. Inėjimas isz Polk gat. Pradžia lygiai 7 val. vakare. Kaina tikietų 50c., 35c. ir 25c. Drama yra viena isz geriausių lietuviszku teatraliszkųjų veikalų ir turinis paimtas isz szių dienų gyvenimo. Artistai loszime dalivauja kuogeriausiejl. Kviecziami yra visi atsilankytl.

RATELIO KOMITETAS.

Paskutinis Basket Pikninkas atsibus nedėlioje 10 d. Spalių 1909 Paul's Grove 658 — 128 St., west Pulman, Ill., ant kurio užprašo visus lietuvius atsilankyti

KOMITETAS.

Pajieszkojimai.

REIKALINGA 500 darbininkų prie Michigan ir Wisconsin girių. Mokestis nuo $22 iki $30 per mėnesį su maistu ir kambarin. Kelionės lėszas suteiks nuo Chicagos iki vietai, 100 darbininkų girlose reikalaujama Washingtono valstybėje; mokestis nuo $2.50 iki $3.00 už dieną. Nuvažiavimas isz Chicago $33.00. Taipgi yra vietų dėl visokių užsiėmimų Chicagoje. Norszyk, ateik tuojaus pas:

Employment Agency
41 J. Lucas, Manager (lietuvys)
531 Milwaukee Ave. Chicago, Ill.

Vargonininkas!

Dirbęs prie katalikiszkos bažnyczios 4 metus, turiu paliudijimą nuo to klebono katram tarnavau, galiu pamokyti vaikus lietuviszkai, lenkiszkai ir angliszkai, esu blaivas, paieszkau vieta, kam bucziau reikalingas, meldžiu atsiszaukti sziuo antraszu.

S. Tareila, 41
P. O. Box 696 Minersville, Pa.

Reikalauja žmogaus prie vežiojimo laiškų ne jaunesnio kaip 17 metų, kad ir slobnos sveikatos žmogus gali tą darbą užimti, bet turi susikalbėti angliškai, mokėti važiuoti ir apžiurėti arklį; turi gyventi ant vietos; vieta gyvenimui daili; gali buti ženotas be mažų vaikų. Atsišaukite panedėlyj, 11 d. Spalių, 11 val. prieš pietus per užpakalines duris, ant Ogden Park Post Office, 63 rd Str. ir Ashland Ave. Klauskite Mike Morkus.

Paieszkau savo brolių, Jono ir Juozapo Puzauckių, Kauno gub., Sziaulių pav., Beisogalos miest. Gal kas girdėjote, malonėkite atsiszaukti ant žemiaus patalpinto adreso:

Adolfas Puzauckas, 42
Miur Park No. 20
By Bellshell,
Scotland.

Paieszkau savo pusseserę Domiceles Gasparavicziutes, paeinanti Kauno gub., Vilkmergės pav., Papilių kaimo, Kupiszkio parapijos. 3 mėnesiai kaip isz Lietuvos labai norėcziau pasimatyti. Gal kas girdejote malonėkyte praneszti ant žemiaus padėto adreso: 41

Juozapas Gasparaviczius,
3244 S. Morgan St. Chicago, Ill.

Pajieszkau savo draugo Juozo Vainauskio. Jis paeina isz Kauno gub., Raseinių pav. miestelio Girdiszkių. Gyvena Amerikoj daugiau kaip septyni metai. Meldžiu atsilieepti ant szio antraszo: Jonas Pocius, 535 W. 18th Str. Chicago, Ill.

Paieszkau savo draugo Stepono Valszvilo, paeinantį isz gub. Kauno, Raseinių pav. Titavenų miestelio. Turiu svarbų reikalą. Praszau atsiszaukti ant antraszo: Vincentas Varaszius, Box 564, Port Washington, Wis.

Paieszkau savo drauge Jono Tamuliuno, paeinantį isz Kauno gub., Panevežio pav., Paselų kaimo. Pernai Gruodyj atvažiavo isz Lietuvos į Brooklyn, N. Y. Meldžiu atsiszaukti, nes turiu svarbų reikalą. Adresas: John Jecevicze, Box 721, East Cgicago, Ind.

Pranešu New Yorko ir kitų vietų lietuviams, kad apsisaugotų vagilių, ir jelgu kam atsitiktu patėmyti, meldžiu duoti žinę ant žemiau padėto adreso, o gaus 5 dol. nagrados. Iš Union City atvažiavo į Brooklyną du augšti vyrai, vienas raupleėm sirgęs ir turi vieną karpą ant dešinės rankos prie mažiuko piršto, turi apie 27 metus, juosvų plaukų, kalba angliškai, lietuviškai, latviškai, lenkiškai ir rusiškai, save vadina Andriumi; Antras apie 25 metų, vardą, matyti, maino, turi ženklą ant kairės rankos nuo perpiovimo prie didžijo piršto. Pas mus prabuvo apie dvi savaiti geriausiai priimti. 30 d. Rugsėjo paėmę iš kišeniaus laikrodėlį, iš bakselio žiedus ir geresnius aprėdalus su pinigais, viso vertės apie 50 dol., ir gaspadinei nemokėję prasišalino nežine kur. Jeigu kur atsilankytų, paduokite į rankas policijos ir duokite mum žinę.

Wm. Kulbokas,
47 Hudson ave.
Brooklyn, N. Y.

REIKALINGA yardoje ir prie žirklių žmonių, prie senų geležų, turi žinoti tą darbą. Lanski Bros.
41 Morgan & 20th Sts.

ANT PARDAVIMO.

Farmos! Farmos!

Puikioje aplinkinėje Rock Island Frisco geležinkelio valstijose Texas, Oklahoma, New Mexica, Kansas, Arkansas ir Missouri yra tukstancziai akrų derlingos drėgnos dirvos. Tiejie akrai dirvos laukia Jusų apgyventi juosius. Mės maloniai energiszkai suteiksime pagelbą, praktiszkams kokios tautos nebutų žmogui rasti atsakanczią vietą. Tų farmų placzius apraszymus tuose steituose galima gauti savo prigimtoje lietuviszkoje kalboje. Užklausiant, pridėkite markę dėl atsakymo. Adresuokite:
C. B. SCHMIDT, Commissioner of Immigration. Room 1100 La Salle Station Chicago, Ill. arba Room 1100 Frisco Building, St. Louis. JOHN SEBASTIAN, Pass. Traffic Manager.

Parsiduoda labai pigiai gera grocernė ir buczernė lietuvių apgyventa. Parsiduoda visas biznis isz priežasties ligos, meldžiu atsiszaukti konogreicziausia į "Kataliko" redakciją arba po No. 8466 Vincennes Rd. Chicago, Ill. 41

Ant iszrandavojimo Sztoras ant grosernės arba kitokio kokio reikalo lietuvių ir lenkų apygardyje. Atsiszaukite pas savininką po nm. 3347 S. Morgan st.

Ant pardavimo Grosernė ir Buczernė geroj vietoj. Biznis eina gerai. Namas randasi ant didelės ulyczios. Raszydami laiszką įdėkitę už 2c. markę, bus tuoj paaiszkinta. Adresas: A. Walus, 312 Franklin St. Port Washington, Wis.

Ant pardavimo labai pigiai saliunas, lietuvių apgyventoje apygardoje biznis gerai eina ir parduodu tik isz tos pries žasties, kad turiu du, vieną Chicagoje, antrą West Pullman, katrą kas nori gali pirkti. Atsiszaukite pas:

V. Mukas, 42
3310 Muspratt St. Chicago, Ill.

Mokykla Szokiu!

Prof. Julius S. užtikrina iszmokyti jauną ar seną szokti gerai valc'ą 6 budais, kad gali eiti į publik salą valc'ą ar "Two Step" szokti už $3.00, jaigu gali vaikszczioti, tai galima iszmokti su 6 vakarais szokti. Mokslainė atsibuna Jono Paugos salėje po num. 1900 Union kerte 19 Sts. arti Halsted St. Kas utarninkas ir pietnyczia atsibuna nuo 8 iki 11 valandai. 42

SKAITYK!

Ar turit, savo namuose visų popežių paveikslus? Jaigu neturit tai orderiokit sziandieną. Visi popežiai ant vieno abrozo, nuo szv. Petro iki Leono XIII. Miera 24X30 prekė su prisiuntimu į namus $1.00 pinigus siųskit registravotoj gromatoj. 43

K. Urbutis,
4552 So. Ashland ave. Chicago, Ill.

VISUOMET ŽIBĄS.

"Tankiai vartojamas raktas žiba", sako sena patarlė. Nuolatinis darbas neleidžia raktui rudyti. Taippat ir su žmogum; tasai, kuris nuolatos dirba, visuomet bus sveikas ir pilnas energijos, kuomet tasai, kuris tinginiauja, greit pasijaus netinkančiu jokiam darbui. Taip greit, kaip jo organai pradeda neveikti, jis tuojaus suserga. Jeigu-gi Tamista patėmytum save tokiame stovyje, tai ne laukdamas pradėk tuojau prižiūrėti save. Jeigu-gi Tamistos apetitas nėra tokiu, kaip paprastai ir jeigu Tamista nesijauti taip gyvai kaip visuomet, tada Tamistai laikas vartoti Trinerio Amerikoniškąjį Eliksyrą Karčiojo Vyno, kuris yra geriausiu sutvirtintoju skilvio. Vaistas visuomet pagelbsti skilvio, kraujo ir nervų nesvei kumuose. Gaunamas aptiekose. Jos. Triner, 1333—1339 So. Ashland ave., Chicago, Ill.

"Kataliko" agentai.

Kurie turi tiesą rinkti apgarsinimus, prenumeratą nuo skaitytojų, priminėti orderius ant visokių drukoriszkų darbų ir taip toliaus yra szie:

Karolis Kazokas

Yra mųsų agentu Chicagoje ir apielinkėje, jis turi tiesą rinkti prenumeratą už "Kataliką", užrašyti naujus prenumeratorius, priiminėti apgarsinimus, drukoriškus darbus ir tt. Jam atsilankius galite atlikti reikalą kaip pačioje redakcijoje.

Kaz. Makarevičius,
255 Wallace St.
New Haven, Conn

J. Petrikis
1514 Ross Ave.
Scranton, Pa.

P. Mikalauckas
Keliaujantis agentas valstijoje Massachusets ir New Hamshires 320 Broadway So. Boston Mass.

Jonas Kučinskas,
238 Slocum St.
Kingston, Pa.

Ant. Zukauckas
871-31st Pl.
Chicago, Ill.

Jos. Dzika
Box453
Forest City, Pa.

Keliaujantis agentas
Konst. Steponis

Mikolas Voicenaviče,
2 River St., West Lynn, Mass.

Silver Creek, Pa. ir apielinkėj mųs agentas yra
p. M. Matuleviczius.

St. Poteliunas
345 E. River St.
Plymouth, Pa.

Sabast. Walentinas,
370 Humbold St.
Brooklyn, N. Y.

Jos Zemantauskas
39 W. Porter St.
Waterbury, Conn

Fr Venckus,
304 N. Chicago St
Kenosha, Wis.

John Naujokaitis,
52 Planet St.
Commercial Road E.
London, England

Jonas Vieraitis,
117 Ward St.
Worcester, Mass.

J. G. Miliauckas
Union Savings Bank
Pittsburg, Pa.

R. S. Ivaszkevicze

Pirmutinis lietuviszkas iszdirbtuvės visokiu mineraliszku gėrymų, kaipo:
GINGER ALE, PAPSO, SALSERIO IR OBUOLINES SAIDES.
3645 W. 46th. St. Arti Ashland Ave
CHICAGO, ILL.

THE FALCON CIGAR FACT.
Po vardu SAKALAS Cigaru Fabrikas
J. A. NUTAUC SAV.
— iszdirba geriausius —
HAVANOS CIGARUS
1601 W. 47th St. CHICAGO.
Tel. Yards 1735.

Pasargos Skaitytojams!

1) Raszant laiszką į „Kataliko" redakciją visada paraszyk aiszkiai savo vardą, pravardę ir adresą.

2) Jeigu nori permainyti savo adresą, visada paduok savo senąjį adresą, o paskui naują. Jeigu pats ne moki gerai raszyti, tai adresą duok kitam paraszyti. Teipgi, jeigu ne žinai kaip toj ulyczia vadinasi, tai pažiurek gerai ant iktarnos, o tąsyk paraszyk adresą.

3) Pinigus į „Kataliko" redakciją gali siust registruotoj gromatoj, arba iszpirk „Money Orderį" ir siųsk prastoj gromatoj. Iszpirkęs „Money Orderį" ne laikyk pas save, tik tą didesnę melyną korcziukę prisiųsk į redakciją prastoj gromatoj, o baltą mėzą pasilaikyk pas save.

4) Siuncziant mažiaus kaip vieną dolerį, gali prisiųst paczto markėmis, bet jeigu siųsi daugiau negu dolerį ar ir daugiaus, tai siųsk pinigus per „Money Orderį". Siuncziant markes, reikia nesuszlapinti ir įdėti liuosas, kad nesuliptu, nes sulipusias markes nepriimsime už pinigus.

5) Raszant į „Kataliko" redakciją korespondenciją, visada reikia apraszyti gryną teisybę ir padėti savo tikrą vardą ir pravardę, nes be to tokios korespondencijos netalpisime į laikrasztį.

6) Korespondencijas talpiname tik vien prisiųstas nuo skaitytojų, nuo ne skaitytojų jokių korespondencijų netalpisime.

Meldžiame godotinų raszėjų geraitėmyti ant paduotų augszcziau paminėtų pasargų, kadangi tokiu budu palengvysite musų darbą prie atsakinėjimo laiszkų ir Jųs patys greicziaus gausite atsakymą.

„Kataliko" Iszleistuvė.

Atsrkančiausi Bankieriai visose šakose. Mokame 3 proc. už padėlius ir 2 proc. už "checking accounts" išnešančių $1.000. Banka adara iki 8 val. vakare.

UNION BANK OF CHICAGO
Kalbame lietuviškai.
LaSalle ir Randolph gatvių.

PONE ONA MILLER
(Pagal vyro Jankauskiene)
ŽENIAUSIA LIETUVISKA AKUSERKA CHICAGO.
Dabar gyvena, 107 Canalport ave.
prieszai Ruble St.
Telephonas Canal 3619.

Jos Piwnicki Z. Lubawski, Mgr.
The Improvement Roofing Co.
Dirbtuvė žvirinių stogų ir gatavų guntų. Taisome visokios ruszies stogų rynas ir kaminus.
1335 W. 47-th Str. Chicago, Ill.
Phone Canal 6774

Linksmiausias Saliunas
ANT BRIDGEPORTO
Mrs. Onos Žilienes
Galvos neskaudės, niekad nedejuosi, jei tik pas Žiliene broli nusiduosi. Cigarai Vynas Dektine rugine jau ant to nereikia nei sakyt valkine, nes apie Žiliene visi gerai žino.
MRS. ONA ŽILIENE
3948 — 33rd. St. Chicago, Ill.
Netoli S. Morgan Str.

Lietuviška Pirtis
ALEX KUPSHAS
Užlaikau geriausią lietuviszką, rusiszką ir turkiszką pirtį ant Bridgeporto. Mano pirtis buna ketvergais dėl moterų o pėtnycziom ir subatomis dėl vyrų. Taipgi užlaikau pulkų saluna su visokiais skaniais gėrimais. Kuris pas mane atsilankys bus szirdingai priimtas.
3318 SO. MORGAN ST.

Pigios Popieros!
Labai pigios popieros su visokiais gražiausiais apvadais; kaip tai su amerikoniszkomis vėliavomis ir kitokiais, su visokiomis kvietkomis ir su visokiomis pavinczіavonėmis, parduosime labai pigiai — taigi kas prisiųs $8.00 tai gaus 1000 (tukstantį) popierų ir tukstantį kopertų.
Teipgi tais paczias popieras su konvertais be kvietkų duosime už $6.00. Pinigus ir gromatas siųskite ant adreso:
J. M TANANEVICZE,
3244 So. Morgan St., Chicago, Ill.

SZIPKORTES!!
Ar nori szipkortes isz krajaus arba iš arajų, tai tuojaus raszyk ant vardo "Kataliko" Iszleistojo su užklausimu apie prekių, kurias tuojaus prisiųsime.
J. M. Tananevicze
3244 So. Morgan St., Chicago, Ill

Vincentas Linka,
Keliaujantis agentas Chicaje, ir apielinkėje, pas jį galima užsirašyti ir atnaujinti už "Kataliką", teipogi pas jį galima gauti pirkti visokias knygas.

BIBLIJA
Arba Szventas Rasztas Naujo Instatymo Lietuviszkon kalbon Iszguldė Vyskupas Kunigaiksztis Juozapas Arnulpas Giedraitis, antru kartu atspausta kasztu kun. S. Pautieniaus su komentorium parengtu kun. A. Staniukyno, telpa czia iszguldinėjimas szv. evangelijų visų keturių evangelistų. Apasztalų Darbai ir Apasztalų Rasztai pusl. 494 lietuviszkomis raidėmis.
Drutuose audekliniuose apdaruose su auksiniu ant nugaros paraszu ir auksiniu ant szono paveiksleliu, gerai iszrodanti, gera spauda kaina su prisiuntimu..... $2.00
Pinigus siųskite ant adreso:
JOHN M. TANANEVICZE,
3244 S. Morgan St.
Chicago, Ill.

Paduodu dėl žinios visiems lietuviams!

Kad asz Juozapas Barevicze jau antri metai kaip asz uždėjau tikrą lietuviszką sklodą visokių gėrymų arba (Wholesale Liquor Dealer). Užlaikau visokius gėrymus nuo pirmutinio iki paskutinio ir parduodu pigiau negu kiti. Teipogi turiu Saliuną ir Svetainę dėl Mitingų, Veselijų ir Balių. Meldžiu visų brolių lietuvių, kad reikalaudami kokiu nors gėrymų, kožname reikale kreipkitės pas mane, ale ne pas žydus, nes gausite geresnius gėrymus už pigesnę kainą ir katrie ateisite kaip persitikrinsite, busite visi užganėdinti. Ant pareikalavimo siuncziu visokius gėrymus į visas dalis Amerikos.
JUOZAPAS BAREVICZE
1701 — 1703 So. Canal St. kam. 17 St.
CHICAGO, ILL.

Mokinkimės patįs.
Gramatika angliškos kalbos mokintis be mokintojo (apdaryta) $1.00
Vaikų Draugas arba kaip mokintis skaityti ir rašyti be mokintojo 15c.
Naujas Budas mokintis rašyti be mokintojo 10c.
Aritmetika mokintis rokundų be mokintojo (apdaryta) 35c.
Pinigus siųskite per Money Order šiuo adresu:
P. Mikolainis,
Box 62. New York City.

KUR VAŽIUOJI JONAI

Užlaiko szaltą alų, geriausę degtinę ir kvepenczius Havanos Cigarus.
JOS. BALTRIMAS
3337 Auburn Ave. Kertė 33rd Pl.

J. P. WILKOWSKI F. WILKOWSKI
1838 N. Monticello Av. 125 W. Berlin
Phone 281 Irwing Park
WILKOWSKI BROS. Murininkai
Visokias informacijas ant kiekvieno darbo sutelkia dykai.
Ofisas 1838 N Monttcello Ave.
CHICAGO

GERIAUSIAS HOTELIS
ANT BRIDGEPORTO.
Jaigu esi nuliudęs tai ateik pas
RUIGI IR LIEKI
O tai mės tamsta palinksminsime, nes mės turime geriausią degtinę, o cigarai yra importuoti net isz paczios Havanos, mės turime didelę Halę kaip dėl mitingų ar Veselių Su pagarba,
RUIGIS ir LIEKIS.
3301 So. Morgan St. Chicago.

V. PALIUKAITIS
LIETUVYS KARPENDERIS.
Pranešu visiems lietuviams kad asz taisau visokius namus be skirtumo, popieruoju, maliavoju ir visą darbą atlieku kogeriausiai ir pigiausiai. Meldžiu su reikalais kreiptis pas mane po antr.
3229 Auburn Ave., Kertė 33 Pl.

W. Plechavicze & Co.
Vienintelis lietuvis
MURININKAS.
Užsilma statymu naujų namų ir taisymu senų. Visas darbas atliekamas gerai ir su užtikrinimu. Ateikit pas mane.
W. PLECHAWICIA & CO.
(43) 349 30-th St, Chicago, Ill.

Naujausis Lietuviškai-Angliškos Kalbos
RANKVEDIS

Norints yra daugelis išleistų Lietuviškai-Angliškos kalbos Rankvedžių, bet nuolat girdint lietuvius skundžiantis, kad jiems yra anie neparankųs, nesuprantami, mės išleidome naują Rankvedį, kuris bus prieinamu ir suprantamu kiekvienam, nors ir labai mažai mokytam lietuviui. Su šito Rankvedžio pagalba kiekvienas, nors ir nė žodžio nemokantis angliškai, be pagalbos mokintojaus trumpame laike išmoks skaityti, rašyti ir grynai kalbėti angliškai. Jame mat surinkta reikalingiausi žodžiai, pasikalbėjimai, trumpos pasakaitės, vardai visokių daiktų ir tt. Pirmiausia jame telpa lietuviški žodžiai, paskui angliški, o trečioje eilėje kaip reikia teisingai ištarti angliškus žodžius. Ant galo dar telpa labai naudingas lietuviams pamokinimas: Kaip tapti Jungtinių Amerikos Valstybių piliečiu.

Nusipirkę tą knygą ir atidėję nors trumpą valandėlę liuoso laiko įgysite sau neapmokamą turtą, nes išmoksite taip mums reikalingą šioje šalyje angliską kalbą.

Jos kaina: Prastuose apdaruose.....$1.00
Drutuose audeklo apdaruose.....$1.25
Pinigus siųsti reikia ant šio adreso:
JONAS M. TANANEVICZE,
3244 So. Morgan St., Chicago, Ill.

Telephone Yards 3547
C. J. KILL
kontraktierius
Perveżimo ir pakėlimo namų.
Visus užkalbinimus atlieka kuoveikiausiai.
943-33rd Pl. Chicago, Ill.

Jonas M. Tananevicze,
Agentas dvieju didziausiu ir geriausiu „Fire Insurance" kompanijų ty.
„Continental ir Royal Fire Insurance Co."
Noredami insekuruoti savo locnasti ateikit pas
JONA M TANANEVICZE,
3244 So. Morgan St., CHICAGO, LL.

Praneszame visiems lietuviams ant Bridgeporto ir apielinkėj kad musų ofise randasi ofisas dviejų gerų Insurance kompanijų „Continental ir Royal Insurance Co."

LIETUVIS KRIAUCZIUS

Siuva visokias vyriszkas drapanas kaip tai: Overkotus ir visokios mados Siutus. Meldžiu szelpt tautietį, o busite užganėdinti. Turiu daugelį visokių ceikių; priegtam senas drapanas czystiju, skalbiu, taisau ir kvarbuoju. Meldžiu kreiptis pe antraszu:

J. Kuczinskas,
238 Slocum St. Kington, Pa.

ILLINOIS METAL CEILING and SUPPLY COMPANY.
Pristato ir prikala visokias metalines lubas į sztorus, ofisus ir tt. už žemą kainą. Reikale kreipkitės prie jų.
23 LAKE ST. CHICAGO, ILLINOIS.
Telephone Long Distance Central 514

Telephone Yards 4175
A. BYANSKAS
GENERALISZKAS
Karpenderis ir Kontraktierius
Budavoja namus kaip medinius taip ir murinius. Darbą atlieka teisingai, gerai, greitai ir pigiai. Duoda geriausią rodą perkantiems senus namus ir pasako jų vertę. Eikite visi pas lietuvį.
3327 Auburn Ave., Chicago. Ill.

Jonas Brazauskis
— UŽLAIKO —
PIRMOS KLIASOS SALIUNA
Szaltas Alus, Gardi Arielka
Kvepianti Havanos Cygarai
3200 So. Halsted St. Chicago, Ill.
Kampas 32 ro Str.

NAUJAS GYVASTES BITTER TONIC
TOTONOL
Geriausias gerymas nuo visokių ligų kaip tai: dėl Dispepsijos, Negromuliavimo, Konstipacijos, Biliausness ir t.t.
TOTONOL DRUG CO.
22 nd ir Sacramento Ave. Chicago, Ill.

JONAS MAŽEIKO
Pirmiausias agentas ir notarijuszas dėl visokių reikalų ir rodos davėjas visose provose. Mės iszprovojem kogeriausia arba greitai sutaikom. Kas norėtumėt pirkt namus arba farma, tai mės paskolinam pinigus pigiause
JONAS MAŽEIKO
130 Canalport Av., Tel. Canal 683

Lietuviškas Saliunas
P. JAUKSZCZIO

Oi vyreli alus, o stiklai milžiniszki, geriausias vynas dektinė rugine o cigarai tai net isz paczios turkijos kaip rukai tai net dumai kvepia.
2334 SO. LEAVITT ST.
kertė 23rd Pl. Phone Canal 1924

JURGIS PALIJANSKAS
Vienatinis Lietuviškas kalvis, kausto arklius geriause už visus kitus kalvius Chicago, kas nori idant arklys gerai butų pakaustytas tegul nusiduoda prie Jurgio Palijansko,
3421 S. Center Ave.
kampas 34-th St.
TELEPHONE YARDS 1327.

Mokykloms.

Pranešame garbingiems mokintojams ir mokintojoms lietuviškų mokyklų, jog atspaudinome

LIETUVIŠKĄ GRAMATIKĄ

parankiausią mokinimui vaikų, nes joje yra pabrėžta mokintojų klausimai ir vaikų atsakymai. Kaina drutuose apdaruose.....50c

APART TO

turime savo spaudos dar sekančias reikalingas mokykloms knygas:

Lementorius Lietuviškoms Mokykloms Šiaurinėje Amerikoje. Kaina.....25c
Chrestomatija. Dalis I. 50c
Chrestomatija. Dalis II. 50c
Chrestomatija. Dalis III. 65c
Istorija Sventa Seno ir Naujo Įstatymo.....50c

Kitokios "Kataliko" spaudos knygos

Musiškiai užsienyje. Juokingas aprašymas tulo ruso su pačia kelionės į Paryžių. Parašė N. A. Leikin, Išguldė Magnus Parvalkietis. Pusl. 216. Kaina 50c

Vėjinis Malunas. Pagal lenkišką parašė P. B. Puikus aprašymas apie žydą maluninką. Pusl. 64. Kaina.....50c

Ciecorius Domicijonas ir Kasėjai Katakumbose. Istoriškas aprašymas laikuose krikščionių persekiojimo. Kaina.....50c

Gyvenimo Gabalėliai. Telpa joje 13 puikių apsakpmėlių apie vargus šiandieniniame gyvenime Lietuvoje. Pusl. 50. Kaina.....25c

Dangus. Pagal K. Flaumarion parašė P. Brandukas Pusl. 193. Kaina 60c
apdaryta.....75c

Rašant ar siunčiant pinigus uždėkit tokį antrašą:

JONAS M. TANANEVICZE,

3244 So. Morgan St., Chicago, Ill.

Naujausia ir Gražiausia iszdirbiste Fotografiju.

Mes iszdirbam paveikslus pagal naujausią madą kaipo ant vestuvių, pikninkų ir balių dėl to, kad męs esame iszsilavinę geriau ne kaip kiti paveikslų iszdirbėjai. Męs savo darbą gvarantuojam. Aptaisom į abdarus.

T. M. UGINT IR T. A. PAULIKAS

3448 So. Halsted St., — — — Chicago, Ill.

PIRMOS KLIASOS
MUZIKANTAS.

Grajinu ant piknikų, vestuvių, balių ir t.t. Ir da-gi esu geriausias barberis ir savininkas didelio saliuno. Kuris pas mane atsilankis, tas busužganėdintas.

W. M. Karbowski,
14th and Jeffres ave., Grant Works, Ill

DR. WISSIG
ISZ SENO KRAJAUS

Gydo labai pasekmingai visokias chroniszkas ligas vyriszkas ir moteriszkas kurios yra užsisenėję. Jaigu kiti jums nepagelbėjo atsilankykit pas mane.

Egzaminavoju pirmu kartu dykai

Atidariau nauja Ofisą po No **4800 S. Paulina gat. kertė 48 gatvės.**

Temykit ant mano iszkabos ant aptiekos. Valandos kiekvieną dieną nuo 3 iki 5 po piet. Kitais laikais galit mane matyti mano rezidencijoj po No.

1727 18ta gat. tarpe Paulina ir Wood
Telephone Canal 3263.

Jusu Namuose

Jųs norit geriausią—niekas nėra geresniu dėl jųs draugų. Kiekvienam name turėtų rastis zopostas geros arielkos dėl priėmimo savo pažįstamų ir dėl apsisaugojimo ligų, kiekvienas gydytojas velina **Solo Rye**

Riebus
Skanus
Szvelnus
Labai yra tinkanti arielk. dėl šeimynų.

IMKIT BUTELI NAMO SZENDIE
STRAUS BROS. CO.
Iszdirbejai Chicago
T. Padlackis, lietuvis agentas

Phone 1044
Lietuviškas Saliunas
NORTH CHICAGOJ.

Užlaikau geriausius gėrymus, szaltą alų geriausią arielką ir puikius Havanos cigarus. Esu agentu West Side Brewery. Kas pas mane atsilankys bus užganėdintas.

JOS DACKEVICZE
10th and Victoria Sts. North Chicago.

TELEFONAS 1532 YARDS.
DR. J. KULIS,
LIETUVIU
....CHIRURGAS IR GYDYTOJAS....
Gydo visokias ligas moterų, vaikų ir vyrų. Turi gera praktika ir gydo pasekmingai visokias limpanczias, uzsisenejusias ir paslaptingas ligas.
3255 S. Halsted St. Chicago.

J. W. ZACHAREWICZ,
Notary Public, Real Estate ir Insurance.

Examinavoju Abstrictus, ir atlieku kitus visus reikalus Notariuszo pigiai ir atsakancziai. Visą savo darbą gvarantuoju. Eikit pas lietuvį o ne pas svetimtautį.

917-33rd St.
Tel. Yards 5423.

Telephone Canal 285
KAZ. KATUTIS
LIETUVISZKAS GRABORIUS
Persamdo kereczius ant pagrabų, veselijų ir tt.
166 W. 18th St. Chicago, Ill.

LINKSMA VIETA
pas
A. Pawlowski
katras atsilankys, tas bus linksmas ba dėl to kad užlaiko geriausę degtinę, szaltą alų, o cigarus tai net isz pats Havanos. Atsilankykite
3317 So. Halsted St., Chicago, Ill.

The Star Cigar Mfg. Co.
F. KRISZCZIOKAITIS
Pirmutinis Cigarų dirbėjas ir pardavėjas Chicago ir apylinkėj. Parduoda lietuviszkus cigarus Vytauto ir Gedimino.
298 E. 14th St. Chicago Heights, Ill.

Klauskit Chopen 10c. cigarų, nes padirbti iš geriausio tabako.

JOS. BARTKOWIAK
Iszdirbėjas
4934 So. Paulina St. Chicago
Phone Yards 4154.

George J. McFadden
ATTORNEY AT LAW,
1400 Title and Trust Bldg.
100 Washington St.
Telephone Central 5076. Chicago.

K. STULGA
Užlaiko visokį tavorą kaip Batus czeverykus ir kitokius vsriszkus puikius drabužius. Meldžiu nepamirszkit mano krautuvės, o busite meilingai priimti.
4513 So. Wood St., Chicago,

LIETUVIAI ISZDIRBEJAI
Geriausių Havanos ir Domestic Cigarų

WHITE ROSE CLUB
SABOTSKIS ir LETUKAS
4614 So. Wood St. Chicago, Ill.

DR. M. F. BOZINCH
Lietuviškas Daktaras iš seno Krajaus.
Ofisas 519 Milvaukee Avenue
Phone Monroe 301
nuo 10 iki 12 ryte ir nuo 6 iki 9 vakare.
Gyvenimas 1629 N. Spaulding Ave.
Tel. 4823 Irwing Park
priesz 9 vakare ir nuo 12 iki 2 po piet.

Seno krajaus gydytojas
DR. P. G. WIEGNER
Atidarė ofisą ant aptiekos J. Leszczynskio.
3315 So. Morgan St. Chicago, Ill.
Gydo visokias ligas

Telephone Yards 2716.
URA VISI PAS
Juozupa Ridika.
Szaltas alus, skani arielka ir kvepenti Cigarai. Turiu didelę salę dėl mitingų, veselijų ir tt.
3253 Illinois Ct. kertė 33 gat

Telephone Yards 2750
PIRMOS KLIASOS SALIUNAS
T. RADAVICZE
Linksminkis brolau pas mane atėjęs, nes asz užlaikau szalta alu, geriausia vyna ir ruginė DEGTINE, o cigarai tai net isz pat Turkijos o prieto turiu didelę Halle dėlei Mitingų, veselijų ir kitokiu susirinkimu, kuris pas mane atsilankys tai bus szirdingai priimtas ir suramintas lieku Su godone,
T. RADAVICZE
942 — 33rd. Chicago, Ill.

Phone Yards 709
JUOZAPAS LESZCZINSKIS
APTIEKORIUS
Užlaiko naminias ir užrubežinias gyduoles, ir receptus išpildo kežną valandą su dideliu saugumu. Reikale nusiduokit pas jį, o busite užganėdinti. siunczian gyduoles in kitus miestus
3315 So. Morgan St., Chicago, Ill.

DR. G. M. GLASER.

Sziuomi apreiszkiu pagodotai visuomeniai, jog esu seniausias gydytojas ant Bridgeporto, praktikuojant per 17 metų, perkėliau savo ofisą ir gyvenimą savo locną namą po nr.

3149 So. Morgan. St.
Kertė 32-ros gat.

Mano ofisas aprupintas naujausiais budais gydymo. Visus ligonius stengsiuosi užganėdinti kaip ir ligsziol. Pasitikėdamas, jog gerbiama publika ir toliaus mane rems, esiu namie ant kiekvieno pareikalavymo dieną ir naktį. Esiu specialistas ligose vaikų, moterų ir vyrų. ir užsendintose ligose. Darau visokią operaciją. Liekuosi su pagarba
Telefonas Yards 687
Dr. G. M. Glaser
3149 South Morgan Street
Kertė 32-ros gatvės.

Raulai kur tu bėgi? Nugi pas PETRA SZLAKI, nes esu labai isztroszkęs, o pas ji galima atsivėdyti, nes jis turi bavarska alu, gardžią ruską oczisczina, cigarus net isz Havanos. Tai ilgiau negaliu su Tamsta kalbėti, lik sveikas, turiu skubinties, prie to jis duoda geriausias rodas visokiuose reikaluose ir provose. Teippat eina už vertėja į visokius sudus, priima visokias provas, teippat ir už užmusztus fabrikose iszvaro teisingiausia. Parduoda namus ir lotus visose dalyse miesto. Padirba visokias poperas. Paskolina pinigus ant namu ir budavojimo. Teippat užsiima su asekuracija namų ir rakandų.

PETRAS SZLAKIS
(Tarpe 33 Place ir 33 Street.)
3321 AUBURN AVE. CHICAGO, ILL.
Telefonas Yards 2451.

DIDELIS ŠTORAS

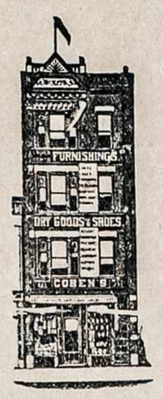

Neužmirškite lietuviai mųsų Seno Štoro kurį męs jau užlaikome per 15 metų. Męs nelaikome kito štoro kaip tik šitą vieną, ir viską teisingiausiai parduodam kaip tai: vyriškus siutus, ir visokius moteriškus drabužius, visokias materijas, marškinius, kalnierius, čeverykus, pančekas ir tt.

A. COHEN,
1334 Jefferson St - - Chicago, Ill.
(Senas No. 537)

DIDŽIAUSIA IR SENIAUSIA
ISZDIRBYSTE FOTOGRAFIJU.

Mylinti naturaliszką paveikslą savo ir dailų darbą, kreipkitės pas mus, męs užtikrinam, kad mųsų darbo niekas negali virszinti už tai, kad męs mokame ir žinome kaip gerą darbą reik atlikti. Nesitikėkit tiems, kurie moka dailiai pasigirti nes pasigyrimo neužtenka, bet reike ką nors nuveikti, kad ir kiti pamatytų. Didžiausias pamatas mųsų biznio yra užganėdinimas kiekvieno kostumerio. Su pagarba

JONAS P. RASHINCKAS,
3213 So. Morgan St., Phone Yards 2139 Chicago, Ill.

KAZIMIERAS RADZEVICZE

Tuojaus szale Lehigh Valley dypo. Visokių arielkų ir alaus didelis zopostas, taipgi ir isz Europos visokių vynų, cigarų ir visokių valgių ir oisterių. Pakelevingi gali gauti nakvynę ir prieteliszką rodą visame. Taipgi parduodu szipkortes ant visų linijų ir siunczin pinigus į visas dalis svieto pigiausiai ir sauglai.

121 E. Centre St., Shenandoah, Pa.

MRS. EDWARD BRADEL

Dirbtuvė Kukardų, Szarpų, Veliavų ir Bažnytinių Karunų. Pristato Draugystėms parėdus. Siuva Sidabru ir Auksu. Reikale meldžiame kreiptis prie mųsų, o męs stengsimėsi kiekvieną užganėdinti. Teipogi užlaikome gyvas kvietkas.

1718 W. 47-th St. CHICAGO, ILL.

DR. A. L. GRAICZUNAS

Pasekmingai gydau visokias ligas vyrų, moterų ir vaikų, neaplenkiu ir paslaptiugų. Atsišaukiantiems iš kitur suteikiu sąžiningus patarimus per laiškus.

3312 So. Halsted St., Chicago, Ill.
Telefonas Yards 3162.

DYKAI! DYKAI!
REGISTRUOTA RAKTAMS RINKUTE

Ateikit į banką ir palikit vardą ir antrašą ir jaigu pamesit raktai jums bus sugrąžinti. Adara kasdien iki 6 val. vakare. Subatomis iki 9 val. vakare. Mokam 3 proc. už padėlius, Apsaugojimo skrynukes randavojam už $2.50 ant metų.

Peoples Trust and Savings Bank
47-th St & Ashland Ave. Chicago, Ill.

TEMYKIT LIETUVEI

Geriausia, pigiausia ir teisingiausia vietanegu pas žydus, kur galima gauti naminių puikių rakandų, peczių, lampų, vanų ir kitokių visokių daiktų koki yra reikalingi į namus. Mano krauuvė yra ant trijų lubų ir pribildinta visokiais tavorais. Taipgi nepamirszkit kad asz duodu lovanas nuo szimto penkis dolerius. Užkviecziuvisus savo tautieczius atsilankyti.

St. Pocevicze
3321 SO. MORGAN ST. CHICAGO.

Fountain Plunksnos.

Męs užpirkome daugybę Fountain Plunksnų, kurias dabar pardavinėsime už labai pigę prekę. Fountain Plunksna yra paranki kiekvienam žmogui turėti, nes kotelyje įsipila atramentas ir galima naudoti visur ir visada, parašius sumovei taip, kad plunksna nesigadytų ir nešiojies kišeniuje. Pati plunksna auksinė su storu kotuku.

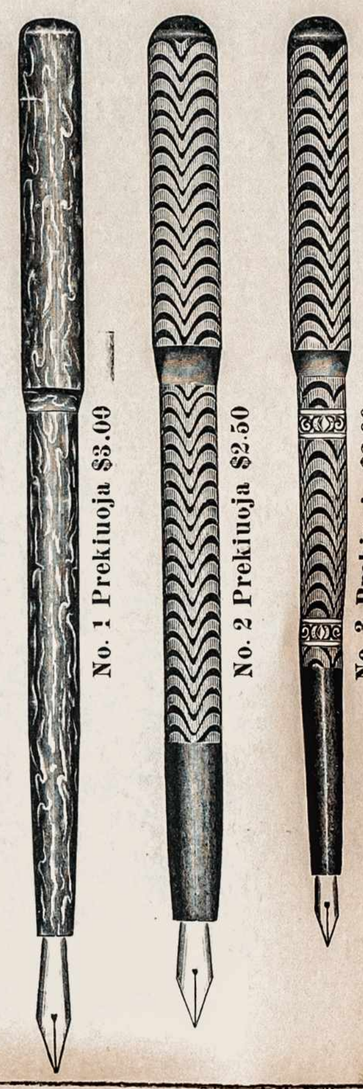

No. 1 Prekiuoja $3.00 — No. 2 Prekiuoja $2.50 — No. 3 Prekiuoja $2.00

Siunčiant pinigus adresuokit:
JONAS M. TANANEVICZE,
"Kataliko" Išleistojas
3244 So. Morgan St., Chicago, Ill.

Matomas Suraszas

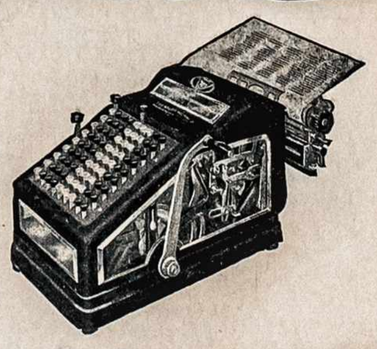

Matomas sudėjimas

Viskas matoma
Wales Matoma Sudėjimo ir suraszo Maszina
THE ADDER MACHINE CO.
Wilkes-Barre, :: Pennsylvania.
SAXE & HOGLE, WESTERN DISTRIBUTORS
161 State St., Chicago. Phone Randolph 2644

NESULIGINTAS FOTOGRAFISTAS
Z. Urbanowicz
4841 So. Ashland ave.

Užtenka pamatyti lange iszdaisytas o artistiszkai iszbaigtas fotografijas kurios iszeina isz jo dirbtuvės. Iszdirba geriausias fotografijas kokias tik kas nori, ypacz męs dėl savo tautieczių padirbame geriausiai. Kas pas mus sykį atsilankys, tas jau visad pas mus ateis. Meldžiu atsilankyti o persitikrinsite apie mano darbą. Apsimoka atvažiuoti ir isz tolesnių pakraszczių. Duodam lebai puikius prezentus prie kiekvieno orderio. Nepamirszkit adreso.

Dr. Marja Dowiatt-Sass

OFISAS	RESIDENCE
749 W. 18 th St.	2891 W. Harrison St.
VALANDOS	Near 52nd Ave. VALANDOS
nuo 9:30 iki 11:30 ryte nuo 4:30 iki 7 vakare	iki 9 ryte ir nuo 7 iki 8:30 vakore
Nedeliomis tiktai nuo 9:30 iki 12 ryte	
TEL. CANAL 1208	TEL. AUSTIN 459